

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2005, № 3, мод. 130; с. 2006, № 3, мод. 150; с. 2008, № 6, мод. 449, № 10, мод. 799; с. 2012, № 8, мод. 822; с. 2014, № 11, мод. 661)

(Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#), аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 6.10.2008 [№ 418](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#), аз 27.11.2014 [№ 1152](#), аз 2.01.2018 [№ 1479](#))

Қонуни мазкур дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуку озодиҳо, масъулияту вазифаҳои хизматчиёни ҳарбӣ, инчунин асосҳои сиёсати давлатиро дар соҳаи ҳимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шудаанд ва аъзои оилаи онҳоро муайян менамояд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

БОБИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ

1. Вазъи ҳуқуқии (статуси) хизматчиёни ҳарбӣ маҷмӯи ҳуқуку озодиҳои қафолатдодаи давлат, ҳамчунин масъулияту вазифаҳои хизматчиёни ҳарбӣ мебошад, ки Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд.

2. Хизматчиёни ҳарбӣ дорои ҳуқуку озодиҳои инсон ва шаҳрванд, бо маҳдудкунии муайяне мебошанд, ки Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

Ба зиммаи хизматчиёни ҳарбӣ вазифаи омодагии ҷангӣ барои ҳимояи мусаллаҳона ва ҳимояи мусаллаҳонаи Ҷумҳурии Тоҷикистон гузошта шудааст, ки он бо зарурати иҷрои бечунучарои ин вазифа дар ҳар шароит, аз ҷумла бо таҳдиди хатар барои ҳаёт вобаста мебошад. Вобаста ба хусусиятҳои махсуси вазифаҳое, ки ба зиммаи хизматчиёни ҳарбӣ гузошта шудаанд, ба онҳо имтиёзу қафолат ва ҷубронпулиҳо дода мешаванд.

Хусусиятҳои вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро дар замони ҷанг, дар давраи сафарбарӣ, дар вақти иҷрои хизмати ҳарбӣ дар вазъияти ғавқулӯдда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона адо мекунанд, тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешаванд.

3. Ба хизматчиёни ҳарбӣ ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи шахсият, шаҳрвандӣ ва вазъи ҳуқуқии онҳо дода мешаванд.

Тартиби ба хизматчиёни ҳарбӣ додани ҳуҷҷатҳои номбурда ва маблағгузорию чорабиниҳои вобаста ба додани онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

4. Хизматчиёни ҳарбӣ барои нигоҳдорӣ, гирифта гаштан ва истифода бурдани силоҳ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1152).

5. Мақомоти ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо ҳуқуқ доранд дар доираи ваколатҳои худ ба хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ руҳсатшудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд шаҳрвандон) ва аъзои оилаи онҳо имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳои иловагӣ муқаррар намоянд.

Моддаи 2. Шаҳрвандоне, ки дорои вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ мебошанд

1. Хизматчиёни ҳарбӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ" хизмати ҳарбиро адо менамоянд.

Ба ҷумлаи хизматчиёни ҳарбӣ инҳо мансубанд:

афсарон, прапоршикҳо, курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ, сержантҳо ва аскарон (минбаъд - хизматчиёни ҳарбӣ).

2. Шаҳрвандон вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбиро аз ибтидои хизмати ҳарбӣ соҳиб шуда, баъди анҷоми хизмати ҳарбӣ аз он маҳрум мегарданд.

3. Барои шаҳрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъват шудаанд, вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолатҳо ва бо тартиби пешбининамудаи Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

4. Барои шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиро дар қисмҳои ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳи собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ (минбаъд - ИҚШС), дигар сохторҳои ҳарбии ИҚШС ва давлатҳои иштирокчиҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил то тахти салоҳияти Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидани сохторҳои ҳарбии номбурда адо намудаанд ва ба хизмати ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қӯшунҳо ва сохторҳои ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаштаанд, имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳое, ки Қонуни мазкур, қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо шартӣ мавҷуд будани шартномаҳои дахлдори байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, нигоҳ дошта мешаванд.

5. Вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ, ки хизмати ҳарбиро дар ҳудуди давлатҳое, ки дар қисми ҷоруми моддаи мазкур зикр нашудаанд, ҳамчунин хизматчиёни ҳарбӣ, ки ба қувваҳои мусаллаҳи давлатҳои номбурда бо тартиби

ҳамкорию ҳарбӣ фиристода шудаанд, мутобиқи шартномаҳои байналмилалӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

6. Имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳое, ки Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамоянд, ба инҳо муқаррар карда мешаванд:

- ба хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо;

- ба шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар қўшунҳо, сохторҳои ҳарбии давлатҳои иштирокчию Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил рухсат шудаанд ва ба аъзои оилаи онҳо.

- ба шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳи собиқ ИҶШС, қўшунҳои сарҳадӣ, дохилӣ ва роҳи оҳан, қўшунҳои мудофияи граждани, мақомот ва қўшунҳои мақомоти бехатарии давлат, дигар сохторҳои ҳарбии ИҶШС рухсат шудаанд ва аъзои оилаи онҳо.

7. Ба аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шудаанду ба онҳо имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳо дода мешаванд, агар дар Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад, инҳо мансубанд:

- ҳамсар;

- фарзандони ба балоғат нарасида;

- фарзандони аз 18-сола боло, ки то расидан ба синни 18 солагӣ маъюб шудаанд;

- фарзандони то 23-сола, ки аз рӯи шакли таҳсили рӯзона дар муассисаҳои таълимии рӯзона таҳсил мекунанд;

- шахсоне, ки дар таъминоти хизматчиёни ҳарбӣ қарор доранд.

8. Ба хизматчиёни ҳарбӣ ва шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шудаанд, собиқадорони Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва иштирокчиёни амалиётҳои ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо, собиқадорони хизмати ҳарбӣ, ҳамчунин собиқадороне, ки ўҳдадорӣ хизмати ҳарбиро дар вазъияти ғавқулодда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона иҷро намудаанд, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мумкин аст имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳои иловагӣ муқаррар карда шаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

9. Кафолатҳои ҳуқуқию иҷтимоии шаҳрвандони ноболиғе, ки дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии миёнае (пурра) таҳсил мекунанд, ки барномаҳои иловагии таълимиашон дорой мақсади омодагии ҳарбӣ мебошанд,

бо қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

10. Барои хизматчиёни ҳарбӣ, ки асир афтадан ё гаравгон гирифта шудаанд, ҳамчунин дар мамлакатҳои бетараф боздошт шудаанд, вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ нигоҳ дошта мешавад. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва фармондеҳии ҳарбӣ ўҳдадоранд барои озод намудани хизматчиёни ҳарбии номбурда мутобиқи меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ тадбирҳо андешанд. Ба хизматчиёни ҳарбии номбурда маош, таъминоти моддӣ ва дигар навъҳои таъминот, ки ба ҳамсар ё дигар аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии бо онҳо ҳамроҳ истиқоматкунанда бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон то пурра муайян шудани ҳолати асир афтадан ё гаравгон гирифтани, боздошти хизматчиёни ҳарбӣ ё озодшавии онҳо дода мешаванд.

11. Хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатӣ шуда ва аъзои оилаи онҳо, ки мутобиқи Қонуни мазкур ба имтиёз, кафолат ва ҷубронҳо ҳуқуқ доранд, аз имтиёз, кафолат ва ҷубронҳои мувофиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои шаҳрвандон муқаррарнамуда истифода мебаранд. Агар шахсони номбурда дар як вақт ҳуқуқи гирифтани ин ё он имтиёз, кафолат ва ҷубронҳоро мувофиқи якҷанд асосҳо дошта бошанд, ба онҳо мувофиқи интихобашон дар як асос, бо истисноии ҳолатҳои махсуси пешбининамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёз, кафолат ва ҷубронҳо дода мешаванд.

Моддаи 3. Кафолати ҳифзи ҳуқуқию иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шудаанд ва аъзои оилаи онҳо

1. Қонуни мазкур барои хизматчиёни ҳарбӣ системаи ягонаи ҳифзи ҳуқуқию иҷтимоӣ, ҳамчунин таъминоти моддӣ ва дигар навъҳои таъминотро бо назардошти вазифаҳои ҳарбии ишғолкарда, рутбаҳои ҳарбии додасида, мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии имтиёзнок, иҷрои вазифаҳо, шароит ва тартиби адои хизмати ҳарбии онҳоро муқаррар менамояд.

2. Ҳифзи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда ва аъзои оилаи онҳо вазифаи давлатӣ буда, дар қонунҳо, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ифода ёфтани ҳуқуқи имтиёз, кафолат ва ҷубронпулиҳои шахсони номбурда ва дигар чораҳо оид ба ҳифзи иҷтимоӣ ва ҳамчунин тартиби ҳуқуқии амалӣ намудани онҳоро пешбинӣ менамояд.

3. Ҳифзи иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда ва аъзои оилаи онҳо вазифаи давлатӣ буда, инҳоро пешбинӣ менамояд:

- амалӣ намудани ҳуқуқи имтиёзҳо, кафолат ва ҷубронпулиҳои онҳо аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти идоракунии ҳарбӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- мукамалгардони тартиб ва қоидаҳои ҳифзи иҷтимоии шахсони номбурда;

- ҳифзи ҳаёт ва саломатии онҳо, ҳамчунин дигар чораҳои, ки ба ташкили шароити ҳаёту фаъолияти ба хусусиятҳои хизмати ҳарбӣ дахлдор ва нақши он дар ҷамъият равона шудаанд.

4. Амалӣ намудани чораҳои ҳифзи ҳуқуқию иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ ва шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо ба зиммаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, судҳо, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар доираи ваколатҳои онҳо гузошта шуда, ҳамчунин вазифаи командирон (сардорон) (минбаъд , командирон) мебошад. Ба амалӣ намудани ҳуқуқи хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо ҳамчунин метавонанд мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ мусоидат намоянд.

5. Ҳеҷ кас ҳуқуқ надорад, ки ҳуқуқу озодиҳои ба хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо кафолатдодаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қонуни мазкурро маҳдуд созад. Шахсони мансабдори мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо, ҳамчунин командироне, ки барои иҷро накардани вазифаҳо доир ба амалӣ намудани ҳуқуқи хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо гунаҳкоранд, мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

Ҳангоми амалӣ намудани даъват ба хизмати ҳарбӣ, ҳамчунин ҳангоми рухсат шудани хизматчиёни ҳарбӣ аз хизмати ҳарбӣ давлат иҷроӣ ӯҳдадорихоӣ пешбининамудаи Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро кафолат медиҳад.

Моддаи 4. Асосҳои ҳуқуқии вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ

Асосҳои ҳуқуқии вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ аз Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат мебошанд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

БОБИ II Ҳуқуқ ва озодиҳои хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо

Моддаи 5. Ҳифзи озодӣ, шараф ва эътибори хизматчиёни ҳарбӣ

1. Хизматчиёни ҳарбӣ таҳти ҳимояи давлат қарор доранд. Ҳеҷ кас ҳуқуқ надорад, ки ба фаъолияти хизмати хизматчиёни ҳарбӣ, ба истиснои шахсоне, ки тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон,

инчунин оинномаҳои умумихарбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд-оинномаҳои умумихарбӣ) ваколатдоранд, даҳолат кунад.

2. Таҳқири хизматчиёни ҳарбӣ, зӯрварӣ ва таҳдиди истифода бурдани зӯрӣ, суикасд ба ҳаёту саломатӣ, шаъну шараф, манзилу молу мулки онҳо, ҳамчунин дигар амалиёте (беамалие), ки ҳуқуқи онҳоро бинобар иҷрои ӯҳдадорихои хизмати ҳарбӣ вайрон мекунад ва паст мезанад, мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ҷавобгарӣ мебошанд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1152).

3. Хизматчиёни ҳарбӣ аз ҷумла ба сифати ҷазои интизомӣ бо нигоҳ доштан дар гауптвахта, танҳо мувофиқи асосҳо ва бо тартибе, ки қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, оинномаҳои умумихарбӣ пешбинӣ намудаанд, метавонанд боздошт гарданд ва ё ба ҳабс гирифта шаванд.

Дар ҳолатҳои боздошти хизматчиёни ҳарбӣ берун аз ҷойгиршавии қисми ҳарбие, ки дар он хизмати ҳарбиरो адо мекунанд, мақомоти идоракунии ҳарбӣ ва мақомоти прокуратураи ҳарбӣ таъҷилан огоҳ карда мешаванд. Дар мавриди оғози кори ҷиноятӣ ва ба ҳабс гирифтани хизматчиёни ҳарбӣ таъҷилан волидайнаш огоҳ карда мешаванд.

Моддаи 6. Озодии сухан, вичдон ва мазҳаб

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқҳои худро ба озодии сухан, изҳори афкори ақида, имконияти дастрас ва паҳн кардани иттилоот амалӣ намуда, ҳуқуқ надоранд, ки сирри давлатиро ифшо карда, фармони командирро муҳокима ва танқид намоянд.

2. Иштироки хизматчиёни ҳарбӣ дар корпартоиҳо, пикетҳо, нофармониҳои оммавии зиддидавлатӣ ва дигар амалиёти эътирозӣ ё ташкили онҳо, инчунин дигар намуди қатъкунии иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ ҳамчун воситаи ҳаллу фасли масъалаҳои ба хизмати ҳарбӣ алоқаманд, манъ аст.

3. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқ доранд муносибати худро нисбат ба дин мустақилона муайян намоянд, алоҳида ва ё якҷоя бо дигарон ҳар гуна динро пайравӣ намоянд ва ё пайравӣ накунанд.

4. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқ надоранд аз рӯи эътиқоди динии худ аз иҷрои ӯҳдадорихои хизмати ҳарбӣ даст кашанд ва ваколатҳои хизмати худро барои таблиғоти ин ё он дин истифода намоянд.

5. Хизматчиёни ҳарбӣ дар вақтҳои озод будан аз хизмати ҳарбӣ ҳуқуқ доранд ҳамчун шахси алоҳида ба ибодат машғул шуда, дар маросимҳои динӣ иштирок намоянд.

6. Ташкили иттиҳодияҳои динӣ ва ҳизбҳои сиёсӣ дар қисми ҳарбӣ манъ аст.

Моддаи 7. Ҳуқуқи гаштугузори озодона ва дигар кардани маҳалли хизмати ҳарбӣ

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқи гаштугузори озодона карданашонро бо назардошти аз тарафи онҳо нигоҳ доштани омодагии ҷангии қисмҳои ҳарбӣ ва саривақт ҳозир шудан ба маҳалли хизмати ҳарбӣ амалӣ мегардонанд.

Ҳуқуқи гаштугузор кардан дар ҳудуди қисми ҳарбӣ, берун баромадан аз ҳудуди гарнизоне, ки дар ҳудуди он хизмати ҳарбиरो адо менамоянд, бо оинномаҳои умумиҳарбӣ муайян карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

2. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो ба тарзи ихтиёрӣ адо менамоянд, ҳуқуқ доранд маҳалли хизмати ҳарбиашонро дигар кунанд, аз он ҷумла ба маҳалли дигар бо назардошти шартҳои адои хизмати ҳарбӣ, аҳволи саломатии хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо (дар асоси ҳулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ) ва дигар асосҳои муқаррарнамудаи Низомнома дар бораи тартиби адои хизмати ҳарбӣ барои адои хизмати ҳарбӣ гузаранд.

Моддаи 8. Ҳуқуқи иштирок дар идоракунии корҳои давлатӣ ва интиҳодияҳои ҷамъиятӣ

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқ доранд тибқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти маҳалли ҳокимияти давлатӣ интихоб намоянд ва интихоб шаванд, дар райъпурсӣ, ҳамчунин дигар шаклҳои амалӣ гардонидани ҳудидораи маҳаллӣ иштирок намоянд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

Хусусиятҳои вазъи ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбие, ки ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ интихоб шудаанд, мутобиқи, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

2. Дохил шудани хизматчиёни ҳарбӣ ба ҳизбҳои сиёсӣ ё ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки мақсади сиёсӣ доранд, манъ аст, инчунин узвият ба онҳо дар давраи адои хизмати ҳарбӣ боздошта мешавад.

Моддаи 9. Ҳуқуқ ба меҳнат

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқи меҳнатро вобаста ба адои хизмати ҳарбӣ амалӣ мегардонанд.

2. Тартиби баҳисобгирии мӯҳлати умумии хизмати ҳарбӣ, ҳамчунин мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии имтиёзнокро Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

3. Мӯҳлати қарор доштани шахрвандон дар хизмати ҳарбӣ бо тартиби ихтиёрӣ ба собиқаи умумии корӣ ва ба собиқаи кор аз рӯи ихтисоси онҳо аз ҳисоби як рӯзи хизмати ҳарбӣ баробар ба як рӯзи корӣ ҳисобида мешавад, мӯҳлати қарор доштани шахрвандон дар хизмати ҳарбӣ мувофиқи даъват (аз ҷумла афсароне, ки ба хизмати ҳарбӣ даъват мешаванд) бошад - як рӯзи хизмати ҳарбӣ баробар ба ду рӯзи корӣ ҳисоб карда мешавад.

4. Мӯҳлати адои хизмати ҳарбии хизматчиёни ҳарбӣ дар вазифаҳои ҳарбие, ки бо афзоиши хатар барои ҳаёту саломатӣ вобастаанд, ҳангоми муқаррар намудани нафақаи пиронсолӣ вобаста ба шароитҳои махсуси меҳнат ё нафақаи мӯҳлати хизмат, мутобиқи феҳристи дахлдори тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба собиқаи махсус ҳисоб карда мешавад.

5. Ба собиқаи умумии меҳнати ҳамсарони хизматчиёни ҳарбии бо тартиби ихтиёрӣ хизмати ҳарбиरो адокунанда, ки барои муқаррар намудани нафақа зарур аст, ҳамаи давраи истиқомат бо ҳамсар то соли 1997 новобаста ба маҳалли ҷойгиршавии қисмҳои ҳарбӣ, аз соли 1998 дар маҳалҳое, ки онҳо натавонистанд бинобар набудани имкониятҳои бо кор таъминкунӣ мувофиқи ихтисос меҳнат кунанд ва бо тартиби муқарраршуда бекор дониста шудаанд, ҳамчунин даврахое, ки ҳамсари хизматчиёни ҳарбӣ-шаҳрвандон маҷбур буданд мувофиқи вазъи саломатии фарзандон, вобаста ба шароити истиқомат дар маҳалли хизмати ҳарбии ҳамсарон кор карда натавонистанд, агар мувофиқи ҳулосаи муассисаи ҳифзи саломатӣ фарзандони онҳо ба нигоҳубини доимӣ эҳтиёҷ доштаанд, ҳисоб карда мешаванд. Давраҳои зикршуда фосилаи собиқаи меҳнатиро, ки барои гирифтани мададмаош аз рӯи суғуртаи иҷтимоӣ зарур аст, катъ намекунад (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

6. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो дар маҳалҳои баландкӯҳ ва маҳалҳои дорои шароити номусоиди иқлимӣ ё экологӣ, ё берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин дар вазифаҳои ҳарбие, ки бо таҳдиди хатар барои ҳаёту саломатӣ вобастаанд, адо мекунанд, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳои иловагӣ муқаррар карда мешаванд.

Феҳристи ин ноҳияву маҳалҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, номгӯи вазифаҳои ҳарбии мазкурро Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

7. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқ надоранд:

- ба дигар фаъолияти музднок машғул шаванд, ба ғайр аз фаъолияти омӯзгорӣ, илмӣ ва эҷодӣ, бе расонидани зарар ба иҷрои ўҳдадорӣ асосии хизматӣ бо иҷозати роҳбарони вазорату идораҳое, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст;

- шахсан ё тавассути шахсони боваринок ба фаъолияти соҳибкорӣ машғул шаванд, аз ҷумла дар идоракунии ташкилотҳои тижоратӣ иштирок кунанд,

ҳамчунин ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар амалӣ гардонидани фаъолияти соҳибкорӣ бо истифода аз вазъи хизмати худ мусоидат намоянд;

- воситаҳои молиявӣ молу мулки қисми ҷарбӣ, ҳамчунин дигар молу мулки давлатиро ба ғайр аз ҳолатҳои мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида ба мақсадҳои новобаста ба иҷрои ӯҳдадорихои хизмати ҷарбӣ истифода баранд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#));

- аз шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ подош (тӯҳфаҳо, хизматона, қарз, хизматрасонӣ, ҳароҷоти вақтхушӣ, истироҳат, нақлиёт ва дигар подошҳо) гирад, ки бо иҷрои ӯҳдадорихои хизмати ҷарбӣ вобастаанд, ба истиснои тӯҳфаҳои қимматнок (аз ҷумла хоса) ва маблағе, ки мутобиқи оинномаҳои умумихарбӣ ба тариқи ҳавасмандгардонӣ хизматчиёни ҷарбӣ кадр карда мешаванд;

- бе иҷозати Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбари вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҷарбӣ пешбинӣ гардидааст), мукофотҳои давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои хориҷию байналмилалиро қабул намоянд;

- аз ҳисоби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ба ғайр аз сафари хизматӣ тибқи шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шартномаҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ бо мақомоти ҳокимияти дахлдори давлатии давлатҳои хориҷӣ ё ташкилотҳои байналмилалӣ ба хориҷа ба сафари хизматӣ раванд;

- вазъи хизматиашонро ба манфиати ҳизбҳои сиёсӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла иттиҳодияҳои динӣ, ҳамчунин барои таблиғоти ақидаҳои онҳо истифода намоянд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

8. Ҷалби хизматчиёни ҷарбӣ ба иҷрои корҳои, ки ба иҷрои ӯҳдадорихои хизмати ҷарбӣ вобаста нестанд, танҳо дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода мешавад. Дар ин сурат меъёрҳои ҳуқуқие, ки барои дигар шахрвандони бачооварандаи ин корҳо пешбинӣ шудаанд, ба хизматчиёни ҷарбӣ дахл мекунанд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

9. Занон - хизматчиёни ҷарбӣ ва хизматчиёни ҷарбие, ки фарзандони бе падар (модарро) тарбия мекунанд, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳифзи оила, модарон ва кӯдакон аз имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳо истифода менамоянд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

Моддаи 10. Вақти хизматӣ ва ҳуқуқ барои истироҳат

1. Давомнокии умумии ҳафтаи хизмати хизматчиёни ҷарбие, ки бо тартиби ихтиёрӣ хизмати ҷарбиро адо мекунанд, ба истиснои ҳолатҳои дар қисми сеюми моддаи мазкур баёнгардида, набояд аз мӯҳлати маъмулии ҳафтаи вақти корӣ, ки қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар

намудаанд, зиёд бошад. Чалби хизматчиёни ҳарбии номбурда ба иҷрои ўҳдадориҳои хизмати ҳарбии зиёда аз мўҳлати муқарраршудаи ҳафтаи хизматӣ дар дигар ҳолатҳо бо мўҳлати дахлдори истироҳат дар дигар рӯзҳои ҳафта ҷуброн карда мешавад. Дар сурати ғайриимкон будани ҷуброни номбурда, мўҳлати иҷрои ўҳдадориҳои хизмати ҳарбии изофавии бо мўҳлати хизмати ҳафтаина муқарраршуда ҷамъбаст карда шуда, ба хизматчиёни ҳарбӣ дар шакли истироҳати иловагии шабонарӯзӣ дода мешавад, ки ин рӯзҳоро бо хоҳиши хизматчиёни ҳарбии зикршуда ба рухсатии асосиашон ҳамроҳ кардан мумкин аст. Тартиби баҳисобгирии вақти хизматӣ ва додани рӯзҳои истироҳати иловагиро Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян менамояд.

2. Давомнокии вақти хизмати хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо мекунад, тибқи талаботи оинномаҳои умумихарбӣ бо тартиби речаи рӯзи қисми ҳарбӣ муайян карда мешавад. Аз ин рӯ, ба хизматчиёни ҳарбии номбурда, ба ғайр аз ҳолатҳои муайяннамудаи оинномаҳои умумихарбӣ ҳамаҷуз на камтар аз ҳашт соат барои хоб ва ду соат барои эҳтиётоти шахсӣ дода мешавад.

3. Навбатдориҳои ҷангӣ (хизмати ҷангӣ), машқ ва дигар чорабиниҳои, ки номгӯи онҳоро Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбарони вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) муайян менамояд, ҳангоми зарурат бе маҳдуд намудани мўҳлати умумии ҳафтаи хизматӣ гузаронида мешаванд. Тартиб ва шартҳои додани истироҳат ба хизматчиёни ҳарбӣ, ки иштироки онҳоро дар чунин чорабиниҳо ҷуброн мекунад, бо Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ муайян карда мешавад.

4. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо мекунад, на камтар аз як шабонарӯз дар як ҳафта истироҳат дода мешавад. Ба дигар хизматчиёни ҳарбӣ на камтар аз як шабонарӯз дар як ҳафта, вале на камтар аз 4 шабонарӯз дар як моҳ истироҳат дода мешавад.

Рӯзҳои истироҳат ба хизматчиёни ҳарбӣ дар рӯзҳои истироҳат ва ид дода мешавад, ҳангоми чалби онҳо ба иҷрои ўҳдадориҳои хизмати ҳарбӣ дар ин рӯзҳо бошад, дар рӯзҳои дигари ҳафта ба онҳо истироҳат дода мешавад.

5. Ба афсарон, прапоршиқҳо ва дар мавридҳои пешбининамудаи штат ба сержанту старшинаҳо ва хизматчиёни ҳарбӣ, занон ҳамасола рухсатии асосӣ дода мешавад.

4. Давомнокии рухсатии асосӣ чунин муқаррар карда мешавад:

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки давомнокии умумии хизмати имтиёзноки ҳарбиашон камтар аз 10 солро ташкил мекунад - 30 шабонарӯз;

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки давомнокии умумии хизмати имтиёзноки ҳарбиашон аз 10 то 15 солро ташкил мекунад - 35 шабонарӯз;

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки давомнокии умумии хизмати имтиёзноки ҳарбиашон аз 15 то 20 солро ташкил мекунад - 40 шабонарӯз;

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки давомнокии умумии хизмати имтиёзноки ҳарбиашон 20 сол ва зиёда аз инро ташкил мекунад - 45 шабонарӯз.

6. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो дар маҳалҳои баландкӯҳ, маҳалҳои дорои шароити номусоиди иқлимӣ экологӣ, ҳамчунин дар вазифаҳои ҳарбие, ки иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбии онҳо бо афзоиши хатар барои ҳаёт ва саломатӣ вобаста аст, адо менамоянд, давомнокии рухсатии асосӣ ба мӯҳлати 10 шабонарӯз зиёд карда мешавад.

7. Тибқи хоҳиши хизматчиёни ҳарбие, ки бо тартиби ихтиёрӣ хизмати ҳарбиरो адо менамоянд, мумкин аст рухсатии асосӣ ба онҳо қисм ба қисм дода шавад. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо менамоянд ва дар ақди никоҳи ба қайди давлатӣ гирифташуда қарор доранд, рухсатии асосӣ тибқи тартиби муқарраргардида қисм ба қисм, вале на камтар аз як маротиба дар шаш моҳ дода мешавад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

8. Ба хизматчиёни ҳарбӣ - иштирокчиёни амалиётҳои ҷангӣ доир ба ҳифзи сохти конститусионӣ, иштирокчиёни амалиётҳои ҷангӣ дар ҳудуди дигар давлатҳо тибқи ўҳдадорихои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон давомнокии рухсатии асосӣ ба мӯҳлати 5 шабонарӯз зиёд карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

9. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо менамоянд, як рухсатии асосӣ ба мӯҳлати зайл дода мешавад:

- дар вазифаҳои ҳарбие, ки барои онҳо аз рӯи штат рутбаи ҳарбии аскарӣ қаторӣ пешбинӣ шудааст - 20 шабонарӯз;

- дар вазифаҳои ҳарбие, ки барои онҳо аз рӯи штат рутбаи ҳарбии сержант ва старшина пешбинӣ шудааст - 30 шабонарӯз.

Давомнокии рухсатии асосии хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо менамоянд, мумкин аст дар шакли ҳавасмандкунӣ ё ҷазо ба мӯҳлати то 5 шабонарӯз бо тартиби муайяннамудаи оинномаҳои умумихарбӣ зиёд ё кам карда шавад.

10. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбиро хатм намудаанд, рухсатии асосӣ пас аз хатми муассисаи таълимии номбурда ба мӯҳлати 30 шабонарӯз дода мешавад.

11. Давомнокии рухсатии асосии хизматчиёни ҳарбӣ ба миқдори шабонарӯзҳои, ки барои ҳамлу нақл ба маҳалли истифодабарии рухсатӣ ва бозгашт заруранд, вале на камтар аз як шабонарӯз барои як тараф зиёд карда мешавад. Агар рухсатии асосии хизматчиёни ҳарбӣ қисм ба қисм дода шуда

бошад, вақти зарурӣ барои ҳамлу нақл ба маҳалли истифодабарии рухсатӣ ва бозгашт як маротиба дода мешавад.

12. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунад, барои омодагӣ ва супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ дар адъюнктура ва докторантураи ҳарбӣ, ҳамчунин барои омодагӣ ва супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ ба муассисаи таълимии таҳсилоти касбӣ ва имтиҳонҳо дар давраи таҳсил дар онҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон рухсатии таълимӣ дода мешавад.

13. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунад, ҳамчунин ба курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ дар давраи таҳсил дар муассисаҳои таълимии номбурда дар давраи танаффуси машғулиятҳои таълимӣ ба мӯҳлати муайяннамудаи Қонуни мазкур ва Низомномаи тартиби адои хизмати ҳарбӣ рухсатии таълилий дода мешавад.

14. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо карда, барои гирифтани унвони номзад ё доктори илм кӯшишдоранд, рухсатии эҷодӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

15. Ба хизматчиёни ҳарбӣ дар асоси хулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ рухсатии беморӣ дода мешавад.

16. Рухсатӣ бо сабабҳои шахсӣ ба хизматчиёни ҳарбӣ ба мӯҳлати то 10 шабонарӯз, агар рухсатии асосиро онҳо истифода бурда бошанд, дар ҳолатҳои зерин дода мешавад:

- ҳолати вазнини саломатӣ ва вафоти (ҳалоки) хеши наздики хизматчии ҳарбӣ (ҳамсар, падар, модар, падару модари ҳамсар, писар, духтар, бародар, (хоҳар) ё шахсе, ки хизматчии ҳарбӣ дар тарбия ё таъминоти ӯ мебошад;

- сӯхтор ё дигар офати табиие, ки ба сари оила ё хеши наздики хизматчии ҳарбӣ омадааст;

- дар дигар ҳолатҳои истисноие, ки будани хизматчии ҳарбӣ бо оила зарур бошад, - мувофиқи қарори командири қисми ҳарбӣ.

Давомнокии рухсатии бо сабабҳои шахсӣ ва дигар сабабҳои узрнок ба хизматчии ҳарбӣ додашуда ба миқдори шабонарӯзҳои барои ҳамлу нақл бо нақлиёти заминӣ (ҳавоӣ) ба маҳалли истифодабарии рухсатӣ ва бозгашт зарурбуда зиёд карда мешавад.

17. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки мӯҳлати умумии хизмати ҳарбиашон бо ҳисоби тақвимӣ 20 сол ва аз ин зиёдaro ташкил мекунад, дар яке аз се соли то расидан ба синни ниҳонии хизмати ҳарбӣ ё дар соли рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ ба сабаби саломатӣ ва ё бинобар чорабиниҳои ташкилии штатӣ, ба ғайр аз

рухсатии асосӣ, мувофиқи хоҳиши онҳо ба мӯҳлати 30 шабонарӯз рухсатии бо сабабҳои шахсӣ дода мешавад. Рухсатии номбурда барои ҳамаи давраи хизмати ҳарбӣ як маротиба дода мешавад.

18. Ба ҳамсарони хизматчиёни ҳарбӣ рухсатӣ мувофиқи хоҳиши онҳо дар як вақт бо рухсатии хизматчиёни ҳарбӣ дода мешавад. Дар ин сурат мӯҳлати рухсатии ҳамсарони хизматчиёни ҳарбӣ мумкин аст мувофиқи хоҳиши онҳо ба мӯҳлати рухсатии хизматчиёни ҳарбӣ баробар бошад. Барои қисми рухсатии ҳамсарони хизматчиёни ҳарбӣ, ки аз мӯҳлати рухсатии ҳамасолаи ҷои кори асосии онҳо зиёд аст, маош дода намешавад.

19. Ба хизматчиёни ҳарбӣ-занон рухсатӣ барои ҳомиладорӣ, ҳамчунин рухсатӣ барои парастории кӯдак тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад. Дар айни ҳол нисбати онҳо имтиёзу кафолат ва ҷубронпулиҳои иловагии муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегарданд.

Моддаи 11. Таъминоти пулӣ

1. Таъминоти пулии хизматчиёни ҳарбӣ аз маоши мувофиқи вазифаи ишғолкарда (минбаъд-маош аз рӯи вазифаи ҳарбӣ) ва маоши мувофиқи рутбаи ҳарбии додашуда (минбаъд - маош аз рӯи рутбаи ҳарбӣ), ки маоши (таъминоти пулии) хизматчиёни ҳарбӣ (минбаъд - маоши таъминоти пулӣ), иловапулиҳо барои собиқаи хизматӣ ташкил мекунанд, иборат мебошад (Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#)).

2. Андоза ва тартиби пардохти таъминоти пулии хизматчиёни ҳарбӣ аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#)).

3. Хусусияти таъминоти пулии гурӯҳи алоҳидаи хизматчиёни ҳарбӣ бо қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

4. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки дар муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбии берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳсил мекунанд, маош (таъминоти пулӣ) тибқи меъёрҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад (Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#)).

5. Тартиби пардохти маоши (таъминоти пулии) хизматчиёни ҳарбӣ аз тарафи Вазири мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбарони вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст), муайян карда мешавад.

Моддаи 12. Пардохтҳои иловагӣ

1. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо мекунад ва курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ ҳангоми рафтани ба рухсатии асосӣ, ҳамчунин ба рухсатии беморӣ (дар асоси хулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ) ба андозаи на камтар аз як маош (таъминоти пулӣ) пардохта мешавад.

2. Ҳангоми рафтани хизматчиёни ҳарбие, ки бо тартиби ихтиёрӣ хизмати ҳарбиरो адо мекунад, ба маҳалли нави хизмати ҳарбии дигар маҳалли аҳолинишин, аз ҷумла ба қаламрав ё аз ҳудуди давлати хориҷӣ, вобаста ба таъин шудани ба вазифаи ҳарбӣ, дохил шудани ба муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ, ки мӯҳлати таҳсилаш зиёда аз як солро ташкил мекунад ё ки вобаста бо тағйири ҷои қисми ҳарбӣ ба онҳо чунин намуди иловапулиҳо пардохта мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)):

- мададмаош ба андозаи як маош (таъминоти пулӣ) ба хизматчиёни ҳарбӣ ва нисфи маош (таъминоти пулӣ) ба ҳар як аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки ба маҳалли нави хизмати ҳарбии хизматчиёни ҳарбӣ ё ба маҳалли аҳолинишини ба ҷои номбурда наздик ё ки (аз набудани хонаи истиқоматӣ) ба дигар маҳалҳои аҳолинишин мераванд. Мададмаоши номбурда ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो дар маҳалҳои баландкӯҳ ва маҳалҳои дорои шароити номусоиди иқлимӣ экологӣ адо мекунанду ба таъминоти пулии онҳо коэффисиенти минтақавӣ (барои адои хизмати ҳарбӣ дар минтақаҳои баландкӯҳ) муқаррар гардидааст, бо назардошти ин коэффисиент пардохта мешавад (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- ба андозаи меъёри устувори маоше (пули харҷи рӯзмаррае), ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кормандони ба сафари хизматӣ раванди барои ҳар рӯзи дар роҳ будани хизматчиёни ҳарбӣ ва ҳар як аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки бо ӯ ҳамроҳ меравад, муқаррар карда шудааст.

3. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунад, ғайр аз курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ, ҳуқуқи гирифтани қарзҳои бефоизро ба андозаи то 12 маош (таъминоти пулӣ) ба мӯҳлати то се сол барои харидани асбобу анҷоми ниёзи аввалин аз ҳисоби маблағи Вазорати мудоғибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) дар яке аз ҳолатҳои зерин доранд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)):

- дар давоми се моҳи баъди таъин шудани ба вазифаи ҳарбӣ пас аз хатми муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ ва вобаста ба ин гирифтани рутбаи ҳарбии афсарӣ;

- дар давоми се моҳи баъди ба вазифаи ҳарбӣ таъин шудани хизматчиёни ҳарбӣ ё шахрвандоне, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанду хоҳиши адои хизмати ҳарбиरो ба мӯҳлати 5 сол ва аз ин зиёда изҳор менамоянд;

- дар давоми се моҳи баъди бастанӣ ақди никоҳи аввалин.

Ҳангоми аз рӯи якчанд асосҳо ба гирифтани қарзи номбурда ҳуқуқ пайдо кардани хизматчиӣ ҳарбӣ ба вай қарз танҳо аз рӯи як асос ва як маротиба дар давраи адои хизмати ҳарбӣ дода мешавад.

4. Ба афсароне, ки ба хизмати ҳарбӣ даъват шудаанд, пардохтпулиҳои муқаррарнамудаи моддаи мазкур дода намешаванд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

5. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки ба сафари хизматӣ фиристода мешаванд, хароҷоти сафари хизматӣ бо тартиб ва андозаи муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

6. Ба ғайр аз пардохтҳои пешбинидамудаи Қонуни мазкур аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хизматчиёни ҳарбӣ иловапулӣ ва дигар навъи пардохтҳо метавонад муқаррар карда шавад. Иловапулӣ ва пардохтҳои номбурда вобаста ба мураккабӣ, меъёр ва аҳамияти иҷрои вазифа аз тарафи хизматчиёни ҳарбӣ мутаносибан муқаррар карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

7. Ба ғайр аз пардохтҳои иловагӣ, ки дар моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд, дигар пардохтҳои иловагӣ, ки қаблан тибқи дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шуда буданд, нигоҳ дошта мешаванд (Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#), аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

Моддаи 13. Таъминоти озуқа ва молу мулки шайъӣ, хизматрасонии маишию савдои хизматчиёни ҳарбӣ

(Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#))

1. Таъминоти озуқаи хизматчиёни ҳарбӣ мувофиқи меъёрҳо ва дар мӯҳлати муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартибе, ки, Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) муайян кардааст, дар яке аз шаклҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- ташкили хӯрок дар маҳалли адои хизмати ҳарбӣ - барои хизматчиёни ҳарбие, ки мувофиқи даъват хизмати ҳарбиро адо мекунанд ва категорияи хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанду номгӯи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад;

- додани озуқаи муқарраршуда;

- пардохти ҷубронпулӣ бар ивази озуқаи (хӯроки) муқарраршуда ба андозаи муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" барои соли молиявии дахлдор ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, ҳамчунин ба хизматчиёни ҳарбие, ки ба хизмати ҳарбӣ ба вазифаи афсарӣ ва прапоршикӣ даъват шудаанд

ва ба курсантҳо бошад, танҳо дар вақти истифодабарии рухсатӣ (Қонуни ҚТ аз 3.03.2006 [№ 155](#));

- додани пули озуқаи сафарӣ ба хизматчиёни ҳарбие, ки мувофиқи даъват хизмати ҳарбиरो адо мекунанд ва ба курсантҳо ҳангоми дар роҳи сафар будан, ҳамчунин ҳангоми қарор доштан дар нуқтаҳои сафари хизматӣ, агар дар ин нуқтаҳо хӯроки хизматчиёни ҳарбӣ ташкил нашуда бошад.

2. Хизматчиёни ҳарбӣ бо молу мулки шайъӣ вобаста ба шароити адои хизмати ҳарбӣ мувофиқи меъёрҳо ва мӯҳлати муқаррарнамудаи Низомномаи таъминоти молу мулки шайъии хизматчиёни ҳарбӣ, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, таъмин карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

3. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, ба гирифтани ҷубронпулӣ бар ивази молу мулки шайъии муқарраршуда ба андозаи нархи сару либоси номбурда ҳуқуқ доранд. Тартиби пардохти ҷубронпулии номбурдаро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

4. Хизматчиёни ҳарбӣ мувофиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муайяннамудаи оинномаҳои умумихарбӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ҳамом таъмин мешаванд ва сарулибосашон шуста мешавад.

5. Хизматрасонии маишию савдоии хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо бо қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегардад.

6. Хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо ҳуқуқи харидории маҳсулоти саноатӣ ва хӯроквориро мувофиқи нархҳои имтиёзнок бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба воситаи шабакаи савдои ҳарбӣ доранд.

Ҳуқуқи пешбининамудаи моддаи мазкур ҳамчунин ба шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо дахл дорад.

7. Таъминоти озуқаю молу мулки шайъии хизматчиёни ҳарбие, ки дар муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбии берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳсил мекунанд, мувофиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

Моддаи 14. Ҳуқуқ ба манзил

1. Давлат бо манзил таъмин намудани хизматчиёни ҳарбиरो кафолат медиҳад.

Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва аъзои оилаи бо онҳо ҳамроҳ зиндагикунанда на дертар аз се моҳи баъди ба маҳалли нави адои хизмати ҳарбӣ омадан мувофиқи меъёрҳо ва бо тартиби пешбининамудаи қонунгузори манзилии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти ҳуқуқ ба масоҳати иловагии манзил аз ҳисоби давлат ё захираи манзилии коммуналӣ хонаи истиқоматии хизматӣ дода мешавад.

Дар ҳамаи мӯҳлати адои хизмати ҳарбӣ инҳо бо манзили истиқоматии хизматӣ таъмин карда мешаванд:

- хизматчиёни ҳарбие, ки ба вазифаи ҳарбӣ пас аз хатми муассисаи таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ таъин шудаанду вобаста ба ин рутбаи ҳарбии афсарӣ (аз соли 1993 сар карда) гирифтаанд ва аъзои оилаи бо онҳо ҳамроҳ зиндагикунанда;

- афсароне, ки ба хизмати ҳарбӣ даъват шудаанд, ҳамчунин афсарону прапоршикҳои пас аз 1 январи соли 1993 ба хизмати ҳарбӣ омада ва аъзои оилаи бо онҳо ҳамроҳ истиқоматкунанда;

- аскарону сержантҳои чинси зан, ки пас аз 1 январи соли 1993 ба хизмати ҳарбӣ омадаанд ва аъзои оилаи бо онҳо ҳамроҳ истиқоматкунанда.

Манзили истиқоматии хизматӣ дар ҳамаи давраи хизмати ҳарбӣ ба хизматчиёни ҳарбӣ-шаҳрвандони хизмати ҳарбиरो адокунанда, аъзои оилаи онҳо, ки ҳамроҳ бо онҳо зиндагӣ мекунанд, дар шаҳрчаҳои ҳарбии пӯшида дода мешавад.

Ба шаҳрчаҳои ҳарбии пӯшида шаҳрчаҳои ҳарбии қисмҳои ҳарбии дар маҳалҳои аҳолинишин ҷойгиршуда, ки дорои тартиби рухсатномавӣ мебошанд, ҳамчунин шаҳрчаҳои ҳарбии алоҳидаи махсуси қисмҳои ҳарбӣ, ки берун аз маҳалҳои аҳолинишин ҷойгир шудаанд, тааллуқ доранд. Феҳристи шаҳрчаҳои ҳарбии пӯшида бо пешниҳоди Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд.

Ба хизматчиёни ҳарбӣ-шаҳрвандоне, ки дар ҳамаи давраи адои хизмати ҳарбӣ бо манзили истиқоматии хизматӣ таъмин мешаванд, бо расидан ба мӯҳлати умумии собиқаи хизмати ҳарбии 20- сола ва зиёда аз он ва хангоми рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста бо ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ дар сурати доштани собиқаи хизмати ҳарбии 10- сола ва зиёда аз он манзили истиқоматӣ аз маҳали зисти доимии интиҳобшуда бо тартиби муайяннамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ройгон дода мешавад, ба истиснои хонаҳои истиқоматии хизмати дар шаҳрчаҳои пӯшида буда.

Хизматчиёни ҳарбие, ки бо манзили истиқоматии хизматӣ таъмин карда мешаванд, бо Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ шудааст) қарордоди манзилӣ

мебанданд. Дар қарордоди номбурда тартиби додани хонаи истиқоматии хизматӣ, нигоҳдорӣ ва ҳолӣ қардани он муайян қарда мешавад. Шарту тартиби бастанӣ қарордоди манзилӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян қарда мешавад.

Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, дар давраи адои хизмати ҳарбӣ ба беҳтар намудани шароити манзилӣ бо назардошти меъёрҳо, навбат ва имтиёзҳои муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд.

Ба хизматчиёни ҳарбӣ барои харидан ё сохтмони манзил, инчунин беҳтар намудани шароити манзилӣ ба мӯҳлати 20 сол қарзи бефоиз дода мешавад, ки шартҳо ва тартиби додани ҷунин қарзро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

2. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва аъзои оилаи онҳо, ки ба маҳалли нави адои хизмати ҳарбии хизматчиёни ҳарбӣ омадаанд, то гирифтани хонаи истиқоматӣ мувофиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар маҳалли истиқомат, аз ҷумла мувофиқи хоҳиши онҳо аз рӯи нишони қисмҳои ҳарбӣ ба қайд гирифта мешаванд. Ба хизматчиёни ҳарбии номбурда ва аъзои оилаи онҳо то гирифтани манзили истиқоматӣ манзили истиқоматӣ ё хобгоҳ, ки барои муваққатан истиқомат намудан қобили истифода бошанд, дода мешавад.

Дар ҳолати набудани ҷунин манзили истиқоматӣ қисмҳои ҳарбӣ барои таъмин намудани хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи бо онҳо ҳамроҳ истиқоматкунанда бинои истиқоматиро ба иҷора мегиранд ё тибқи хоҳиши хизматчиёни ҳарбӣ ба онҳо ҷубронпулии ҳармоҳа барои иҷораи хонаи истиқоматӣ бо тартиб ва андозаи муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби маблағҳои Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) пардохт менамоянд.

3. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо ба қисмҳои ҳарбӣ барои ба иҷора додани хонаҳои истиқоматии қобили зисти муваққатии хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо кӯмак менамоянд.

4. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанду соҳиби хонаи истиқоматии алоҳидаи шахсӣ ё аъзои ширкатҳои сохтмони манзилӣ мебошанд, ҳамчунин хизматчиёни ҳарбие, ки барои онҳо мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон хонаи истиқоматӣ нигоҳ дошта мешавад, ҳангоми гузаштан ба маҳалли нави хизмат ба онҳо ва аъзои оилаи бо онҳо якҷоя зиндагикунанда дар давраи адои

хизмати ҳарбӣ дар маҳалли номбурда бинои истиқоматии хизматӣ ё хобгоҳ дода мешавад.

5. Дар ҳолати аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи бо онҳо истиқоматкунанда ҳолӣ қардани хонаҳои истиқоматӣ, ғайр аз хонаҳои шахсӣ, хонаҳои номбурда ба дигар хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо дода мешаванд.

6. Барои бо манзил таъмин намудани хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва барои зисти доимӣ хонаи истиқоматӣ надоранд ё ба беҳтаргардони шароити манзил эҳтиёҷдоранд, Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо мувофиқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) метавонанд дар доираи меъёрҳои муқаррарнамудаи Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо назардошти маблағи дар соли дахлдор дар сметаи хароҷот пешбинигардида манзили истиқоматӣ харидорӣ намоянд.

7. Афсарони дорои рутбаи ҳарбии полковник, баробар ва баланд аз он, ки хизмати ҳарбиро ихтиёрӣ адо менамоянд, ё ки аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста ба ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ руҳсат шудаанд, ҳамчунин командирони қисмҳои ҳарбӣ, хизматчиёне, ки дорои унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, хизматчиёни ҳарбӣ-омӯзгорони муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ, кафедраҳои ҳарбии назди муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти олии касбӣ, хизматчиёни ҳарбӣ, қормандони илмии дорои дараҷаю унвонҳои илмӣ ба васеъ намудани сатҳи умумии иловагии манзил ба андозаи на камтар аз 18 метри квадратӣ ҳуқуқдоранд.

8. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва аъзои оилаи бо онҳо истиқоматкунанда, ҳамчунин шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста ба ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ руҳсатшуда, ки мӯҳлати умумии хизмати ҳарбиашон 20 сол ва зиёдаро ташкил мекунад, ба андозаи 50 фоиз пардохт менамоянд:

- барои майдони умумии манзили ишғолкардаи онҳо дар хонаҳои давлатӣ ё манзилҳои коммуналӣ;

- барои хизмати коммуналӣ (таъминоти об, баровардани партовҳои маишӣ, нерӯи гармдиҳӣ ва ғайра) новобаста ба навъи фонди манзилӣ, ба ғайр аз пардохти музди барқ ва газ.

Дар хонаҳое, ки дорои гармидиҳии мутамарказ нестанд, шахсони номбурда ба андозаи 50 фоиз маблағи пардохти сӯзишворииро, ки аз тарафи мақомоти масъули давлатӣ харидорӣ мешавад, дар доираи меъёрҳое, ки барои фурӯш ва расонидани он ба аҳоли муқаррар шудааст, мепардозанд.

9. Ба хизматчиёни ҳарбӣ, ҳамчунин шаҳрвандоне, ки дар моддаи мазкур зикр шудаанд, имтиёзҳо доир ба пардохти 50 фоизи маблағи гузаронидани телефонҳои хонагӣ ва пардохти музди истифодабарии онҳо дода мешавад. Хароҷоте, ки бо додани чунин имтиёзҳо вобаста аст, аз ҳисоби маблағи Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳое, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) пардохт мешавад.

10. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо мекунанд, тибқи талаботи оинномаҳои умумихарбӣ ҷойгир мешаванд.

11. Ба хизматчиёни ҳарбӣ ва шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанду мӯҳлати умумии собиқаи хизмати онҳо 10 ва зиёда соли тақвимино ташкил мекунад, ҳамчунин ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, маҳалҳои баландкӯҳ, ҳамчунин маҳалҳои дорои шароити номусоиди иқлимӣ экологӣ адо мекунанд, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ўҳдадоранд ба онҳо дар навбати аввал ҳуқуқи аъзои ширкатҳои сохтмони манзилӣ шуданро диҳанд ё барои сохтмони хонаҳои истиқоматии алоҳида қитъаҳои замин ҷудо намоянд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

12. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, дар мӯҳлати на зиёда аз се сол то рухсатшавӣ аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан ё дар давоми як соли аз хизмати ҳарбӣ бинобар вазъи саломатӣ рухсат шудан, вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ бо дархости командирони қисмҳои ҳарбӣ аз ҷониби мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии маҳалли зисти доимии интихобнамуда ба рӯйхати шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда, ба гирифтани хонаҳои истиқоматӣ эҳтиёҷ доранд ё ба рӯйхати аъзоёни ширкатҳои сохтмони манзилӣ дохил карда мешаванд. Дар бораи қабул гардидани қарор раиси шаҳр ва ноҳия ба командирони дахлдори қисмҳои ҳарбӣ дар мӯҳлати се моҳ хаттӣ хабар медиҳанд. Маълумот дар бораи ба қайд гузоштан дар парвандаи шахсии хизматчиёни ҳарбӣ сабт мегардад.

13. Хизматчиёни ҳарбие, ки собиқаи умумии хизмати ҳарбии 10-сола ва зиёда доранд, ҳангоми рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё чорабиниҳои ташкилию штатӣ ва аъзои оилаи онҳо ҳангоми иваз намудани маҳалли зист на дертар аз се моҳ аз рӯзи расидан ба маҳалли зисти интихобшуда аз ҷониби ҳукуматҳои шаҳрию ноҳиявӣ мувофиқи меъёрҳои муқарраршуда бо манзили хизматӣ таъмин мегарданд. Ҳуҷҷатҳо дар бораи супоридани манзил ба Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳое, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) ва баровардан аз қайди маҳалли зисти пешина ба шаҳрвандони номбурда ва аъзои оилаи бо онҳо якҷоя истиқоматкунанда ҳангоми гирифтани манзили истиқоматӣ аз маҳалли зисти интихобшуда дода мешаванд.

Ҳангоми дар мӯҳлати се моҳ мувофиқи меъёрҳои муқарраршуда аз ҷониби раисони шаҳру ноҳияҳо дода натавонистани манзили хизматӣ бошад, онҳо то додани манзил доир ба ҷойгиркунонидани шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо дар дигар хонаҳои истиқоматӣ чораҳо меандешанд.

14. Тартиби бо манзил таъмин намудани хизматчиёни ҳарбие, ки дар шаҳрчаҳои ҳарбии пӯшида истиқомат мекунанд, хангоми рухсат шудани онҳо аз хизмати ҳарбӣ бо қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

15. Тартиби додани имтиёзҳо ва ҷуброни хароҷоте, ки бо додани имтиёзҳои дар моддаи мазкур зикршуда вобастаанд, аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 15. Ҳуқуқ ба ҳифзи саломатӣ ва ёрии тиббӣ

1. Ҳифзи саломатии хизматчиёни ҳарбӣ бо ташкил намудани шароити мусоиди хизмати ҳарбӣ, маишӣ ва низоми чораҳо доир ба маҳдудсозии омилҳои хатарноки хизмати ҳарбӣ, ки аз ҷониби командирон дар якҷоягӣ бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ гузаронида мешаванд, таъмин карда мешавад.

Ғамхорӣ оид ба нигоҳдорӣ ва солимии хизматчиёни ҳарбӣ вазифаи командирон мебошад. Ба зиммаи онҳо таъмини талаботи бехатарӣ хангоми гузаронидани машқҳо, дигар чорабиниҳои омодагии ҷангӣ, хангоми истифодабарии аслиҳа ва техникаи ҳарбӣ, хангоми корҳои истехсолӣ, иҷрои дигар ўҳдадориҳои хизмати ҳарбӣ гузошта мешавад.

2. Хизматчиёни ҳарбӣ ва шаҳрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъват шудаанд, ба кӯмаки тиббии ройгон, аз ҷумла ба тайёр ва таъмири дандонҳои сунӣ (ба ғайр аз дандонҳои сунӣ аз металлҳои қиматноку дигар маводҳои қиматнок), таъмини ройгони доруворӣ, дигар молу мулки тиббӣ мувофиқи таъиноти духтурон дар воҳидҳо, қисмҳои ҳарбӣ ва муассисаҳо (минбаъд - муассисаҳои тиббии ҳарбӣ) ҳуқуқ доранд. Дар сурати набудани муассисаҳои тиббии ҳарбӣ ё шӯъбаҳои дахлдори онҳо ё таҷҳизоти махсуси тиббӣ дар маҳалли адои хизмати ҳарбӣ ё маҳалли зисти хизматчиёни ҳарбӣ, ҳамчунин дар ҳолатҳои зарурӣ ёрии тиббӣ дар муассисаҳои давлатии нигоҳдории тандурустӣ расонида мешавад. Хароҷоти муассисаҳои номбурда аз рӯи кӯмаки тиббии ба хизматчиёни ҳарбӣ ва шаҳрвандони ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда аз ҷониби Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) ҷуброн карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

Хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо барои таъминоти берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асосҳои барои дигар шаҳрвандон умумӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон фириода мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#)).

Хизматчиёни ҳарбӣ ҳамасола ташхиси тиббиро гузашта, бо онҳо чорабиниҳои таъобатию беҳдошти гузаронида мешавад. Хизматчиёни ҳарбие, ки дорои нишонаҳои нуқси руҳӣ мебошанд, тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи кӯмаки руҳӣ" ба ташхис ва муоинаи стационарӣ фиристода мешаванд.

3. Аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқи ёрии тиббии ройгонро дар муассисаҳои системаи давлатии нигоҳдории тандурустӣ доранд ва дар асосҳои умумии барои дигар шахрвандон бо суғуртаи тиббӣ фаро гирифта мешаванд.

Аъзои оилаи афсарон (ҳамсар, фарзандони ноболиғ, фарзандони аз 18-сола боло, ки маъюб гаштаанд, фарзандони то 23-сола, ки дар муассисаҳои таълимии рӯзона таҳсил мекунанд), ҳамчунин шахсоне, ки дар таъминоти онҳо мебошанд ва ҳамроҳи афсарон истиқомат мекунанд, дар муассисаҳои тиббии ҳарбӣ ба ёрии тиббии ройгон ҳуқуқ доранд. Ҳангоми таъобати амбулаторӣ ба онҳо дорувории пулакӣ, ба ғайр аз ҳолатҳои, ки мутобиқи дигар қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз онҳо пул гирифта намешавад, бо нархи чакана дода мешавад. Тайёр кардан ва таъмири дандонҳои сунъии аъзои оилаи афсарон дар муассисаҳои тиббии ҳарбӣ бо шартҳои амалӣ мегардад, ки ба дигар шахрвандон дар муассисаҳои системаи давлатии нигоҳдории тандурустӣ иҷро мегардад, агар дар қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нагардида бошад.

4. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд (ба ғайр аз курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ) ва аъзои оилаи онҳо ҳангоми руҳсатӣ, вале на зиёда аз як маротиба дар як сол, бо таъобати санаторию фароғатӣ ва истироҳати муташаккилона дар фароғатгоҳҳо, хонаҳои истироҳатӣ, пансионатҳо, лагерҳои беҳдошти кӯдакон, базаҳои туристии Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) таъмин карда мешаванд. Хизматчиёни ҳарбии номбурда 25 фоиз, аъзои оилаи онҳо бошанд, 50 фоизи нархи роҳхатро, ба ғайр аз ҳолатҳои, ки мутобиқи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дигар шартҳои пардохт муайян нагардида бошад, мепардозанд. Ба хизматчиёни ҳарбии номбурда ва аъзои оилаи онҳо ҳангоми фиристодан ба осоишгоҳҳо барои идомаи таъобати госпиталӣ мутобиқи ҳуҷумат комиссияи тиббии ҳарбӣ роҳхати ройгон аз ҳисоби Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) дода мешавад.

5. Хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои ӯҳдадорӣ хизмати ҳарбӣ маъюб (заҳмдор, зарбхӯрда, контузия) ё бемор шудаанд, пас аз таъобати госпиталӣ ба гирифтани роҳхати ғайринавбатӣ ба муассисаҳои санаторию фароғатӣ ва беҳдошти Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) ҳуқуқ доранд.

6. Ҳукуку имтиёзҳои хизматчиёни ҷарбӣ ва аъзои оилаи онҳо, ки дар қисмҳои дуҷум-чоруми моддаи мазкур зикр шудаанд, ба афсарони аз хизмати ҷарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҷарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсатшуда, ки мӯҳлати умумии хизмати имтиёзноки ҷарбиашон 20-сол ва зиёда аз инро ташкил мекунад, дар сурати доштани мӯҳлати умумии хизмати ҷарбии 25-сола ва аз ин зиёда бошад, новобаста ба асосҳои рухсатшавӣ ва аъзои оилаи онҳо, ҳамчунин ба прапоршикҳо ва дар мавридҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати старшина ва сержантҳо пешбинӣ намудааст, аз хизмати ҷарбӣ бо расидани онҳо ба синни ниҳоии дар хизмати ҷарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсатшуда, ки мӯҳлати умумии хизмати ҷарбии онҳо 20-сол ва аз ин зиёдро ташкил мекунад, дахл доранд.

Хизматчиёни ҷарбӣ ва шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҷарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҷарбӣ будан, бинобар вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанд, инчунин иштирокчиёни амалиётҳои ҷангӣ оид ба ҳифзи сохти конститутиони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ёрии тиббӣ ва табобати санаторӣ-фароғатӣ ҳукуки имтиёзнок доранд.

Шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҷарбӣ рухсат шудаанд, ба ёрии тиббӣ дар муассисаҳои системаи давлатии нигоҳдории тандурустӣ ҳуқуқ доранд ва мутобиқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатман суғуртаи тиббӣ карда мешаванд.

Шаҳрвандоне, ки дар натиҷаи маъҷубӣ (ярадорӣ, зарбхӯрӣ, контузия) ё ҳангоми иҷрои ўҳдадории хизмати ҷарбӣ беморшуда, аз хизмати ҷарбӣ рухсат шудаанд, аъзои оилаи хизматчиёни ҷарбие, ки хизмати ҷарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, ҳамчунин шаҳрвандоне, ки бинобар бемориҳои алоҳидаи давраи адои хизмати ҷарбӣ аз хизмати ҷарбӣ рухсат шудаанд, метавонанд дар муассисаҳои тиббии ҷарбӣ бо тартиби муайяннамудаи Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҷарбӣ пешбинӣ гардидааст) бе расонидани зарар ба шаҳрвандоне, ки тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳукуки гирифтани ёрии тиббиरो истифода мебаранд, муоина шаванд ва табобат ёбанд.

7. Хизматчиёни ҷарбие, ки мувофиқи даъват хизмати ҷарбиरो адо менамоянд ва курсантҳои муассисаҳои таълимии ҷарбии таҳсилоти касбӣ мувофиқи ҳуҷҷаҳои комиссияи тиббии ҷарбӣ бо табобати санаторию фароғатӣ бепул таъмин карда мешаванд.

Курсантҳои муассисаҳои таълимии ҷарбии таҳсилоти касбӣ, тарбиягирандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи (пурраи) таҳсилоти умумӣ бо барномаи таълимии иловагӣ, ки мақсади омодагии ҷарбии шаҳрвандони ноқилро доранд, на зиёда аз 30 фоизи нархи роҳхатро ба базаҳои туристии ҷарбӣ мепардозанд.

8. Тартиби маблағгузори хароҷоти бо шартҳои имтиёзнок расонидани ёри тиббӣ, таъмини табобати санаторию фароғатӣ ва истироҳат, пардохти нархи роҳхатҳо ва пардохти ҷубронпулӣ ба хизматчиёни ҳарбӣ ва дигар шахрвандони дар қисмҳои дуҷум-ҳафтуми моддаи мазкур номбаршударо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 16. Кафолати суғуртаи хизматчиёни ҳарбӣ. Ҳуқуқ ба ҷуброни зарар

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ва шахрвандони ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда ҳатман аз ҳисоби маблағи Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст), суғуртаи ҳатмии шахсии давлатӣ карда мешаванд. Асос, шароит ва тартиби суғуртаи ҳатмии шахсии давлатии хизматчиёни ҳарбӣ бо шахрвандони номбурдаро қонунҳо, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамоянд.

2. Дар сурати ҳалок гардидани (вафот кардани) хизматчиёни ҳарбӣ ё шахрвандони ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда ҳангоми иҷрои ӯҳдадорӣ хизмати ҳарбии онҳо (дар ҷамъомадҳои ҳарбӣ), ё вафоти онҳо дар натиҷаи маъҷуб (ярадор, зарбхӯрӣ, контузия) шудан ё касалии вазнини дигар, ки ҳангоми иҷрои ӯҳдадорӣ хизмати ҳарбӣ то ба анҷомрасии як соли руҳсатшавӣ аз хизмати ҳарбӣ (анҷоми ҷамъомадҳои ҳарбӣ) ба амал омадааст, ҳиссаҳои баробари кӯмакпулии яқвақта ба андозаи зерин пардохта мешавад:

- ба аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии ҳалокшуда (вафоткарда), ки хизмати ҳарбиро ба таври ихтиёрӣ адо менамуданд, шахрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ ба сифати афсарон, прапоршиқҳо даъват шудаанд - 8 маоши таъминоти пулии дар рӯзи пардохти кӯмакпулӣ муқарраршуда (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- ба аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии ҳалокшуда (вафоткарда), ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо менамуданд, шахрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ ба сифати аскарон, сержантҳо ва старшинаҳо даъват шудаанд, 8 маоши ҳадди ақалли моҳона аз рӯи вазифаи ҳарбӣ мувофиқи дараҷаи якуми тарифии барои хизматчиёни ҳарбии хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ дар вазифаҳои сержантҳо ва старшинаҳо адоқунанда пешбинишуда, ки дар рӯзи пардохти кӯмакпулӣ муқаррар шудааст (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#));

Аъзои оилаи дорои ҳуқуқи гирифтани кӯмакпулии яқвақта барои хизматчиёни ҳарбии (шахрвандӣ ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшудаи) ҳалокшуда (вафоткарда) инҳо ҳисоб мешаванд:

- ҳамсаре, ки дар рӯзи ҳалок (вафот кардан) шудан дар ақди никоҳи хизматчиёни ҳарбӣ ё шахрванди ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда меистад;

- волидаїни хизматчиї ҳарбї;

- фарзандони ба синни 18-солагї нарасида ё аз ин калон, агар онҳо то расидан ба синни 18-солагї маъюб шуда бошанд, ҳамчунин фарзандони дар муассисаҳои таълимии шакли таҳсили рӯзона таҳсилкунанда то баанҷомрасии таҳсил, вале на зиёда аз расидан то ба синни 23-солагї;

- дигар шахсоне (аъзои оилае), ки бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорї шахсони тарбияткунанда ё таъминкунандаи ҳалокшуда (вафоткарда) доништа шудаанд, ё ки дар таъминоти ҳалокшуда (вафоткарда) қарор доштанд.

3. Ҳангоми пеш аз мӯҳлат рухсат шудани хизматчиёни ҳарбї (шаҳрвандони ба ҷамъомадҳои ҳарбї даъватшуда) аз хизмати ҳарбї (ҷамъомадҳои ҳарбї) вобаста бо ношоям дониستاني онҳо ба хизмати ҳарбї дар натиҷаи маъюбї (ярадорї, зарбхурї, контузия) ҳангоми иҷрои ўҳдадорїи хизмати ҳарбї пайдонамудаи онҳо кўмакпулиї якҷақта ба андозаи зерин ба онҳо пардохта мешавад:

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрї адо мекунанд - 6 маоши таъминоти пулї, ки дар рӯзи пардохти кўмакпулї муқаррар шудааст (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо мекунанд, шаҳрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбї даъват шудаанд - 6 маоши ҳадди ақал аз рӯи вазифаи ҳарбии мувофиқи дараҷаи якуми барои хизматчиёни ҳарбии хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрї дар вазифаҳои аскарон, сержантҳо ва старшинаҳо адокунанда пешбинишуда, ки дар рӯзи пардохти кўмакпулї муқаррар шудааст (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#)).

4. Ҳангоми пеш аз мӯҳлат рухсат шудани хизматчиёни ҳарбї (шаҳрвандони ба ҷамъомадҳои ҳарбї даъватшуда) аз хизмати ҳарбї (ҷамъомадҳои ҳарбї) вобаста бо ношоям дониستاني онҳо барои хизмати ҳарбї дар натиҷаи беморї, ки дар рафти иҷрои ўҳдадорїи хизмати ҳарбї пайдонамуда, ба онҳо кўмакпулиї якҷақта ба андозаи зерин пардохта мешавад (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#)):

- ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрї адо мекунанд - 5 маоши таъминоти пулї, ки дар рӯзи пардохти кўмакпулї муқаррар шудааст (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- ба хизматчиёнп ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо мекунанд, шаҳрвандоне, ки ба ҷамъомадҳои ҳарбї даъват шудаанд - 5 маоши ҳадди ақал аз рӯи вазифаи ҳарбї мувофиқи дараҷаи якуми барои хизматчиёни ҳарбии хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрї дар вазифаҳои аскарон, сержантҳо ва старшинаҳо адокунанда пешбинишуда, ки дар рӯзи пардохти кўмакпулї муқаррар шудааст (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 01.08.2012 [№ 885](#)).

5. Ёхдадорӣ оид ба муайян ва асоснок кардани далелҳои маънубшавӣ ё бемории бо иҷрои ёхдадории хизмати ҳарбӣ (чамъомадҳои ҳарбӣ) вобаста ба зиммаи комиссияҳои тиббии ҳарбии Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст), гузошта мешавад. Аз рӯи ҳулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ ба суд шикоят кардан мумкин аст (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

6. Зарари ба хизматчиёни ҳарбӣ дар мавриди иҷрои ёхдадории хизмати ҳарбӣ расонидашуда мутобиқи қонун, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) ҷуброн карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

7. Ҷуброни зарар ва кафолати ҳимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ ва шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда, ки дар натиҷаи садамаи ИБА Чернобил, дар натиҷаи озмоиши силоҳи ядрӣ, истифодабарии дастгоҳҳои ядрӣ ва барҳамдиҳии садама дар онҳо, ҳамчунин тартиби адои хизмати ҳарбӣ дар ҳудуди гирифтори олудагии радиоактивӣ зарар дидаанд, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#), аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

8. Кафолати дафни хизматчиёни ҳарбӣ, шахрвандони ба чамъомадҳои ҳарбӣ даъватшуда ва шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсатшудаи ҳалокгардида (вафоткарда) бо қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 [№ 391](#)).

Тартиби риояи эҳтиром ҳангоми дафн бо оинномаҳои умумиҳарбӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 17. Ҳуқуқ ба таҳсил ва ҳуқуқ дар соҳаи маданият

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ба таҳсил дар муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ (аз ҷумла ба гирифтани таҳсилоти пас аз мактаби олий) ва дар курсҳои (факултаҳои) омодагӣ, азнавомодасозӣ ва баландбардории ихтисоси касбии хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқ доранд.

Тартиби қабули хизматчиёни ҳарбӣ ба муассисаҳои номбурдаи таълимӣ ва таҳсил дар онҳо бо қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ барномаҳои таълимиро доир ба омодагии мутахассисон ба соҳаҳои ба ҳам наздики граждани амалӣ намуда, ба хатмкунандаҳо ҳуҷҷатҳои дахлдорро доир ба таҳсилот медиҳанд.

Хизматчиёни ҳарбие, ки дар муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти олии миёнаи касбӣ таҳсил мекунад, ба иҷрои вазифаҳои бо амалигардонии барномаҳои таълимии касбӣ вобаста ба танҳо бо қарори Вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (роҳбарони вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) ҷалб карда мешаванд.

Шаҳрвандоне, ки муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти олии касбиро хатм намудаанд ва ба кор ба сифати омӯзгор дар муассисаҳои таълимӣ қабул шудаанд, мувофиқи таҳсилот ва пардохти музди меҳнат ба шаҳрвандоне, ки муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии омӯзгориро хатм намудаанд, баробаранд.

2. Афсароне, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунад, барои таҳсил дар муассисаҳои таълимии граждани таҳсилоти олии миёнаи касбӣ ва дар шӯъбаҳои (курсҳои) тайёрии муассисаҳои таълимии номбурда барои азхудкунии барномаи таълимӣ аз рӯи шаклҳои ғоибонаи (шабонаи) таҳсил ҳуқуқ доранд.

3. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо мекунад, таҳсил дар муассисаҳои таълимии граждани таҳсилоти олии миёнаи касбӣ иҷозат дода намешавад.

4. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунад ва мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии онҳо панҷ сол ва зиёдаро (вақти таҳсил дар муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти олии миёнаи касбӣ ба ҳисоб гирифта намешавад) ташкил мекунад, дар соли рухсатшавӣ аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, баанҷомрасии мӯҳлати хизмати ҳарбӣ ё вазъи саломатӣ ҳуқуқ доранд, ки азнавмодагардии касбиро аз рӯи яке аз ихтисосҳои граждани бе ситонидани маблағ барои таҳсил ва бо нигоҳдории ҳамаи таъминот бо тартиб ва шартҳои, ки аз ҷониби Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ шудааст) муайян карда мешавад, ба мӯҳлати то се моҳ, ҳангоми рухсатшавӣ вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ аз хизмати ҳарбӣ бошад, - то шаш моҳ гузаранд. Дар ҳолати рухсатшавии хизматчиёни ҳарбии номбурда аз хизмати ҳарбӣ дар давраи таҳсил онҳо ҳуқуқ доранд давраи таҳсилро ба таври ройгон ба анҷом расонанд.

Ҳароҷоти азнавмодагардии касбии хизматчиёни ҳарбии номбурда аз рӯи яке аз ихтисосҳои граждани вобаста ба аз ҳисоби вазорату идораҳои, ки дар онҳо хизмати ҳарбиро адо менамоянд, пардохт мегарданд.

5. Шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекарданд ва аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанд, ҳуқуқ доранд:

- ба таври ройгон гузаштани омодагии ғайринавбатӣ, азнавтӣ ва баландбардории ихтисос мувофиқи касби интихобшуда бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори чорӣ, агар дорои ҳуқуқи нафақагирӣ бошанд;

- ба гирифтани таҳсилоти касбӣ мувофиқи касби интихобшуда аз ҳисоби маблағҳои ташкилоте, ки онҳо ба қор қабул шудаанд, бо пардохти музди миёнаи маош хангоми таҳсил;

- дохилшавии ғайриозмунӣ ба муассисаҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ ва ба курсҳои таълимии ихтисосҳои дахлдор;

- дохилшавӣ ба муассисаҳои давлатии таълимии таҳсилоти касбӣ бе имтиҳони дохилшавӣ;

- ба курси яқум ва курсҳои минбаъдаи муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ-хатмқунандагони муассисаҳои таълимии миёнаи ҳарбӣ;

- ба курси яқуми муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ-бо таҳсилоти на пасттар аз таҳсилоти асосии умумӣ;

- ба курси яқум ва курсҳои минбаъдаи муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти олии касбӣ - онҳое, ки дорои таҳсилоти нопурраи олий ё олии ҳарбии таҳсилоти касбӣ мебошанд;

- ба шӯъбаҳои тайёрии муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти олии касбӣ-онҳое, ки муассисаҳои таълимоти ҳамагонии таҳсилоти умумии миёна (пурра) ё таҳсилоти миёнаи касбиро хатм намудаанд.

Қабули шаҳрвандони мазкур ба муассисаҳои давлатии таҳсилоти касбӣ дар давоми соли хониш идома ёфта, аз он ҷумла илова ба нақшаи муайяннамудаи қабули муассисаи мазкур амалӣ мегардад.

Шаҳрвандони дорои таҳсилоти миёна ва олии ҳарбӣ дар муассисаҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ бо таври ройгон таҳсил менамоянд.

6. Шаҳрвандоне, ки дар давраи таҳсил дар муассисаҳои таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ ба хизмати ҳарбӣ даъват шудаанд, хангоми руҳсат шуданашон аз хизмати ҳарбӣ ҳуқуқи давом додани таҳсилро дар он муассисаи таълимие, ки то даъват шудан ба хизмати ҳарбӣ таҳсил мекарданд, доранд.

Хизматчиёни ҳарбии дорои таҳсилоти олий ё миёнаи касбии гражданий, ки таҳсилоти ба ихтисоси омодагии ҳарбӣ наздик дорад, мувофиқ мебошад, хангоми адои хизмати ҳарбӣ аз рӯи ин таҳсилот онҳо ба хизматчиёни ҳарбие, ки муассисаҳои таълимии таҳсилоти олий ё миёнаи касбии ҳарбии дахлдорро хатм намудаанд, баробаранд.

7. Хангоми тағйири маҳали хизмати ҳарбии хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, инчунин хангоми руҳсат шудан аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ аъзои оилаи онҳо, ки дар муассисаҳои таълимии давлатӣ таҳсил мекунанд (тарбия мегиранд), ҳуқуқ

доранд ба муассисаҳои таълимии ба маҳали нави хизмати ҳарбӣ ё маҳали зист наздик буда гузаранд (қабул шаванд).

Ба фарзандони хизматчиёни ҳарбӣ дар маҳали истиқомати оилаи онҳо дар навбати аввал дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва томақтабӣ истироҳатгоҳҳои тобистонаи беҳдошти новобаста аз шакли моликият, ҷой дода мешавад.

Фарзандони хизматчиёни ҳарбӣ, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии 20-сола ва зиёда доранд, фарзандони шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанд ва мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии онҳо 20-сол ва зиёдаро ташкил мекунад, фарзандони хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои ӯҳдадорӣ хизмати ҳарбӣ ҳалок шудаанд ё дар натиҷаи маъҷубӣ (ярадорӣ, зарбхӯрӣ, контузия) ё бемории асноӣ иҷрои ӯҳдадорӣ хизмати ҳарбӣ гирифташуда ҳалок шудаанд, аз ҳуқуқи ғайриконкурсӣ дохил шудан ба литсеи ҳарбӣ, ҳангоми дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ бошад, - аз ҳуқуқи имтиёз дар сурати бомуваффақият супоридани имтиҳонҳо ва мувофиқи дигар талаботҳои барои дохилшавандагон муқарраршуда истифода менамоянд.

8. Хизматчиёни ҳарбӣ дар баробари дигар шаҳрвандон дар соҳаи фарҳанг дорои ҳуқуқ ва озодиҳоанд.

Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо мекунанд, курсантҳои муассисаҳои таълимии ҳарбии таҳсилоти касбӣ, тарбиятгирандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи (пурраи) умумӣ бо барномаи таълимии иловагӣ, ки мақсадаш омодагии ҳарбии шаҳрвандони ба балоғат нарасида мебошад, ҳангоми иштирок кардан дар чорабиниҳои пулакии аз ҷониби муассисаҳои фарҳангӣ ва варзишӣ ташкилнамуда аз имтиёзҳо истифода мебаранд. Имтиёзҳои номбурда аз тарафи ҳукуматҳои шаҳрӣ ва ноҳиявӣ муқаррар карда мешаванд.

9. Дар дохили қисмҳои ҳарбӣ хизматчиёни ҳарбӣ аз хизматрасонии китобхона ва толорҳои хониш, молу мулкҳои таъиноти маданӣ, равшаннамоӣ, асбобҳои варзишӣ ва ҷиҳозҳо ба тариқи ройгон истифода намуда, кино ва филмҳои видеоӣ тамошо мекунанд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1152).

10. Командирон ӯҳдадоранд системаи чорабиниҳоро доир ба тарбияи ватандӯстӣ, ахлоқӣ ва зебоипарастии хизматчиёни ҳарбӣ таҳия ва амалӣ намоянд, эҳтиромоти анъанаҳои ҳарбиро ба онҳо омӯзанд, барои инкишофи фаъолияти эҷодӣ шароит фароҳам оваранд.

Моддаи 18. Рафту омад дар нақлиёт. Муросилоти почтавӣ

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқи рафту омади ройгон доранд:

- дар нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ва автомобилӣ (ба ғайр аз таксӣ) ҳангоми сафари хизматӣ, вобаста бо гузаштан ба маҳали нави хизмати ҳарбӣ, ба маҳали истифодабарии рухсатии асосӣ (таътилий), рухсатии иловагӣ (як маротиба дар давоми сол) танҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъобат ва бозгашт ба маҳали истиқомати интихобшуда ҳангоми рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#));

- дар ҳамаи навъҳои нақлиёти ҷамъиятӣ: нақлиёти шахрӣ, наздишаҳрӣ, ва маҳаллӣ новобаста аз шакли моликият (ба ғайр аз таксӣ). Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд, ҳангоми гузаштан ба маҳали нави хизмати ҳарбӣ ва рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ, инчунин ҳуқуқи ба тариқи ройгон бурдани то 20 тонна молу мулки шахсиро дар контейнерҳо аз маҳали зисти пешина ба маҳали нав бо нақлиёти роҳи оҳан, дар ҷое, ки нақлиёти роҳи оҳан мавҷуд нест - бо дигар навъҳои нақлиёт (ба ғайр аз нақлиёти ҳавоӣ) доранд. Дар ҳолати бурдани молу мулки шахсӣ дар вагонҳои алоҳида, бағоч ва фиристодани майдачӯйда ба онҳо хароҷотҳо амалан пардохта мешаванд, вале на бештар аз қимати ҳамлу нақл дар контейнерҳо дар ҳаҷми 20 тонна (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#));

- дар мошинҳои боркаш ва автобусҳои мусофиркаши қисмҳои ҳарбие, ки барои таъмини ҳамлу нақли муташаккилонаи хизматчиёни ҳарбӣ ба маҳали хизмати ҳарбӣ ва бозгашт ҷудо шудаанд.

2. Аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва дар қисми ҳафтуми моддаи 2 Қонуни мазкур зикр ёфтаанд, тибқи асосҳои барои хизматчиёни ҳарбӣ муқарраршуда ҳуқуқи ҳамлу нақли ройгонро доранд:

- аз маҳали истиқомат ба маҳали хизмати ҳарбии хизматчии ҳарбӣ вобаста бо гузаштани ӯ ба маҳали нави хизмати ҳарбӣ;

- ба маҳали истифодабарии рухсатӣ ва бозгашт танҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#));

- ҳангоми рухсат шудани хизматчии ҳарбӣ аз хизмати ҳарбӣ, инчунин дар вақти ҳалок (вафот кардани), шудани хизматчии ҳарбӣ - ба маҳали истиқомати интихобшуда.

Аъзои оилаи хизматчии ҳарбӣ ҳангоми рафтани ба маҳали зисти интихобшуда вобаста бо ҳалок шудани (вафот кардани) хизматчии ҳарбӣ ҳуқуқи ба таври ройгон бурдани то 20 тонна молу мулки шахсиро дар контейнерҳо бо нақлиёти роҳи оҳан, дар ҷое, ки нақлиёти роҳи оҳан нест - бо дигар навъҳои нақлиёт (ба ғайр аз нақлиёти ҳавоӣ) доранд. Дар вақти бурдани молу мулки шахсӣ дар вағони алоҳида, бағоч ва фиристодани майдачӯйдаҳо ба онҳо амалан хароҷотҳои пардохт мегарданд, вале на зиёда аз қимати ҳамлу нақл дар контейнер дар ҳаҷми 20 тонна. Дар ҳолати ҳалок шудани (вафот кардани) хизматчии ҳарбӣ аъзои

оилаи он (вале на зиёда аз се нафар) ба ҳамлу нақли ройгон ба маҳали дафн ва бозгашт ҳуқуқ доранд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1152).

3. Шахси ҳамроҳикунандаи хизматчии ҳарбӣ, ки бо он ба муассисаи тиббӣ ё табобатӣ - фароғатӣ, дар рухсатии беморӣ ба маҳали зисти интиҳобшуда ҳангоми рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ меравад, ё ки аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии хизмати ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адокунанда, ки ба муассисаҳои тиббӣ ё табобатӣ - фароғатӣ мераванд, агар ҳамроҳикунӣ бо ҳулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ зарур доништа шуда бошад, ба ҳамлу нақли ройгон ба маҳали табобат (истифодабарии рухсатӣ), маҳали зисти интиҳобшуда ва бозгашт ҳуқуқ дорад.

4. Дар ҳолати бемории вазнини хизматчии ҳарбӣ ду узви оила ё ду хешованди наздики он ҳуқуқи рафту омади ройгонро аз маҳали истиқомати худ то маҳали қарор доштани бемор ва бозгашт тибқи асосҳои, ки барои хизматчии ҳарбӣ муқаррар шудааст, як маротиба ҳангоми беморӣ танҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон доранд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

5. Афсароне, ки аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанд ва мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии онҳо бо ҳисоби имтиёзнок 20-сол ва зиёд аз онро ташкил мекунад, ҳангоми мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии 25-сола ва зиёда бошад, новобаста аз асосҳои рухсатшавӣ ҳуқуқи рафту омади ройгонро бо нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ва автомобилӣ (ба ғайр аз такси) ба табобати статсионарӣ тибқи ҳулосаи комиссияи тиббии ҳарбӣ ё ба муассисаҳои санаторию фароғатӣ ва беҳдоштӣ (як маротиба дар давоми сол) доранд. Чунин ҳуқуқро прапоршиқҳои аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсатшуда, ки мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии онҳо 20 сол ва зиёдaro ташкил мекунад, низ танҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон доранд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

6. Хизматчиёни ҳарбӣ ба харидани чиптаҳо барои худ ва аъзои оилаи худ барои ҳамаи нақлиёт бе навбат ҳангоми рафтан ба сафари хизматӣ, ба маҳали нави хизмат, ҳамчунин ба маҳали истифодабарии рухсатӣ ва бозгашт ҳуқуқ доранд. Ҳамин тариқ, хизматчиёни ҳарбие, ки хизматӣ ҳарбиरो бо тартиби ихтиёрӣ адо мекунанд ва ба сафари хизматӣ фиристода мешаванд, аз ҳуқуқи бе навбат брон кардан ва гирифтани ҷой дар меҳмонхона мувофиқи гувоҳномаи сафарӣ истифода менамоянд.

7. Хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиरो мувофиқи даъват адо менамоянд, ҳуқуқи ба таври ройгон фиристонидани мактубҳои аз қисми ҳарбӣ ирсолшавандаро доранд. Сару либоси шаҳрвандони ба хизмати ҳарбӣ даъватшуда ба воситаи почта ба таври ройгон фиристонида мешавад.

8. Харочоте, ки ба ҳамлу нақли хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда, аъзои оилаи онҳо ва бо бурдани молу мулки шахсӣ бо

нақлиёти роҳи оҳан, ҳавоӣ ва автомобилӣ (ба ғайр аз таксӣ), ҷудо кардани ҷой дар меҳмонхонаҳо ҳангоми фиристонидани хизматчиёни ҳарбӣ ба сафари хизматӣ вобастаанд, аз ҳисоби маблағҳои Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки тибқи қонун дар онҳо хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст) бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешаванд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1152).

9. Хароҷоте, ки бо ҳамлу нақли хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳамаи навъҳои нақлиёти ҷамъиятии шаҳрӣ, наздишаҳрӣ ва маҳаллӣ новобаста аз шакли моликият (ба ғайр аз таксӣ) вобастаанд, имтиёзҳои мувофиқи хизмати почтавӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хизматчиёни ҳарбии дар моддаи мазкур додасуда аз ҳисоби маблағҳои Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст), пардохт мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

Моддаи 19. Ҳуқуқи хизматчиёни ҳарбӣ ба шикоят аз рӯи амали ғайриқонуний

1. Хизматчиёни ҳарбӣ ҳуқуқи ҳимоя намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои худро бо роҳи муроҷиат ба суд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон доранд.

2. Қарор ва фаъолияти (бефаъолияти) ғайриқонунии мақомоти идораи ҳарбӣ ва командирон метавонад аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ бо тартиби пешбининамудаи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, оинномаҳои умумихарбӣ боиси шикоят гардад.

Моддаи 20. Муроғияи судӣ нисбати хизматчиёни ҳарбӣ ва ҳуқуқи онҳо барои гирифтани кӯмаки ҳуқуқӣ. Иҷрои амалиёти нотариалӣ бо иштироки хизматчиёни ҳарбӣ ва аъзои оилаи онҳо

1. Муроғияи судӣ бо иштироки хизматчиёни ҳарбӣ оид ба парвандаи онҳо, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмати ҳарбиро адо мекунанд, мутобиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, барои хизматчиёни ҳарбие, ки берун аз ҳудудҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмати ҳарбиро адо мекунанд, ғайр аз тартиботи умумии муқарраргардида меъёри ҳуқуқи байналмилалӣ ва шартномаҳои байналмилалии эътирофкардаи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешаванд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1479).

2. Ҳуқуқи ҳимояи хизматчиёни ҳарбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин карда мешавад.

3. Кӯмаки ҳуқуқии ройгон расонида мешавад:

- аз ҷониби мақомоти ҳарбии идоракунӣ ва мақомоти ҳарбии адлия дар ҳудуди ӯҳдадорихои хизматиашон ба ҳамаи хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандони аз

хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо оид ба масъалаҳои вобаста ба гузаштани хизмати ҳарбӣ;

- аз ҷониби мақомоти тафтишоти пешакӣ, прокурорҳо, судҳое, ки дар ихтиёрашон парвандаҳои ҷиной доранд.

Идораҳои машварати ҳуқуқӣ ва коллегияи адвокатҳо ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро аз рӯи даъват адо менамоянд, оид ба масъалаҳои адои хизмати ҳарбӣ, инчунин дигар асосҳои муқарраркардаи қонунҳо кӯмаки ҳуқуқии ройгон мерасонанд.

4. Командирони қисмҳои ҳарбӣ ҳамчун шахсони мансабдори ҳокимияти иҷроия амалиёти нотариалиро бо иштироки хизматчиёни ҳарбӣ, шаҳрвандоне, ки ба хизмати ҳарбӣ дохил мешаванд, аъзои оилаи онҳо дар ҳолату тартиби муқаррарнамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронанд.

Моддаи 21. Рухсатшавии шаҳрвандон аз хизмати ҳарбӣ ва ҳуқуқи таъминшавӣ бо кор

1. Хизматчиёни ҳарбӣ- шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо менамоянд ва ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан нарасидаанд, аз хизмати ҳарбӣ бе розигии онҳо то пайдо кардани ҳуқуқи гирифтани нафақа аз рӯи собиқаи кор озод карда намешаванд, ба истиснои ҳолатҳои рухсатии пеш аз мӯҳлат, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон „Дар бораи ӯҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ, муқаррар намудааст.

2. Агар хизматчиӣ ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо менамояд, аз хизмати ҳарбӣ беасос рухсат шавад, зиёни ба ин муносибат додаи ӯ бояд пурра ҷуброн карда шавад. Ҷовони зиёни маънавие, ки аз ин рухсатшавӣ ба ӯ расидааст, низ бояд дар асоси изҳори хоҳиши хизматчиӣ ҳарбӣ бо қарори суд дода шавад. Ин қабил хизматчиёни ҳарбӣ ба вазифаи пештараи хизмати ҳарбӣ (бо хоҳиши худаш ба вазифаи баробар, ё вазифаи поёнтар) барқарор намуда, бо ҳама намуди музд ва таъминоте, ки баъди беасос ҷавоб шуданашон нагирифтаанд, таъмин карда мешаванд. Ин давра ба мӯҳлати умумии хизмати ҳарбӣ ва ба мӯҳлате, ки барои додани унвони навбатии ҳарбӣ муайян шудааст, ҳисоб карда мешавад.

3. Ба хизматчиёни ҳарбӣ ҳангоми аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсатшуда кӯмакпулии яқвақта ҳангоми доштани мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии зерин бо ҳисоби тақвими пардохта мешавад:

- то 5 сол ба андозаи 1 моши таъминоти пулӣ (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- аз 5 то 10 сол ба андозаи 2 маоши таъминоти пулӣ (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- аз 10 то 20 сол ба андозаи 3 маоши таъминоти пулӣ (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#));

- зиёда аз 20 сол ба андозаи 4 маоши таъминоти пулӣ (Қонуни ҚТ аз 01.08.2012 [№ 885](#)).

Андоза ва тартиби ба шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ бо дигар асосҳо рухсатшуда пардохти кӯмакпулии якҷақтаи дар ҳамин банди модда номбурдаро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Ба хизматчиёни ҳарбӣ-шаҳрвандон, ки дар давоми хизмати ҳарбӣ бо орден ё унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон сазовор шудаанд андозаи кӯмакпулии якҷақтаи дар ҳаҷми ду маоши таъминоти пулӣ зиёд карда мешавад.

4. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо менамоянд, ҳангоми рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ кӯмакпулии якҷақтаи баробар ба ду андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ба шахсони, аз ҷумлаи кӯдакони ятиммонда ва кӯдакони бепарастормонда бошад, ба андозаи панҷ нишондиҳанда барои ҳисобҳо пардохта мешавад (Қонуни ҚТ аз 6.10.2008 [№ 418](#)).

5. Барои хизматчиёни ҳарбие, ки мувофиқи расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, пурра расидани собиқаи хизмати ҳарбӣ, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ рухсат шудаанд, ба ҳисобгирии андозаи нафақа аз рӯи маоши пурраи таъминоти пулӣ сурат мегирад. Ҳама гуна маҳдудият оид ба пардохти нафақа манъ аст.

6. Андозаи нафақаи хизматчиёни ҳарбии рухсатшуда ва шахсони тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба монанди хизматчиёни ҳарбӣ нафақа таъиншаванда, ки бо тартиби муқарраршуда барои кор (адои хизмати ҳарбӣ) ба дигар мақомот ё берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон фиристодашуда бо аъёри хориҷӣ маош мегиранд, аз рӯи маоши муқаррарнамудаи вазифаи штатии ишғолкардаи онҳо то фиристодан ба мақомот ё беруни аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад.

7. Барои хизматчиёни ҳарбие, ки мувофиқи расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста бо чорабиниҳои ташкилию штатӣ бе ҳуқуқи ба нафақа баромадан рухсат шудаанд, дар давоми як сол пас аз рухсат шудан пардохти маош аз рӯи рутбаи ҳарбӣ нигоҳ дошта мешавад.

8. Ба шахрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда ва аъзои оилаи онҳо барои таъмини кор ва таъминоти иҷтимоӣ ҳуқуқҳои зерини иловагӣ муқаррар карда мешавад:

- аз ҷониби мақомоти хадамоти давлатии шуғли аҳоли дар навбати аввал додани кор дар ташкилотҳои давлатӣ бо назардошти ихтисоси онҳо;

- дар давоми се моҳи пас аз рухсатшавӣ аз хизмати ҳарбӣ барои шаҳрвандоне, ки то даъват (дохилшавӣ) ба хизмати ҳарбӣ дар ташкилотҳои давлатӣ кор кардаанд, нигоҳ доштани ҳуқуқи дохилшавӣ ба кор дар ҳамон ташкилотҳо, барои онҳое, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо мекунанд, (аз ҷумла афсароне, ки ба хизмати ҳарбӣ даъват шудаанд) чунин ҳуқуқ ба вазифаи на пастр аз вазифаи то даъват ба хизмати ҳарбӣ ишғолкардаи онҳо;

- ба ҳисоб гирифтани вақти хизмати ҳарбӣ ба собиқаи бефосилаи кор мутобиқи моддаи 10 Қонуни мазкур, агар фосила байни рӯзи рухсатшавӣ аз хизмати ҳарбӣ ва рӯзи қабул ба кор (дохилшавӣ ба муассисаи таълимӣ) аз як сол зиёд набошад, барои собиқадорони амалиёти ҷангӣ, ки ўҳдадорихои хизмати ҳарбиро дар шароити ҳолатҳои ғавқулӯдда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона иҷро кардаанд, шаҳрвандоне, ки мўҳлати умумии хизмати ҳарбиашон бо ҳисоби имтиёз 20-сол ва зиёдаро ташкил кунад, - новобаста аз мўҳлати фосила;

- ҳуқуқи афзалиятноки мондан ба коре, ки онҳо аввалин бор дохил шудаанд, ҳангоми ихтисори кормандон;

- таъминоти шаҳрвандоне, ки мувофиқи вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ аз хизмати ҳарбӣ бо ҳуқуқи гирифтани нафақа рухсат шудаанд, ба тариқи ройгон гирифтани таҳсилоти касбӣ бе пардохти стипендия ба онҳо дар давраи таҳсил;

- ба шаҳрвандоне, ки баъди адои хизмати ҳарбии мувофиқи даъват рухсатшуда ва ба ҷои кори пешина қабулшуда додани кўмаки моддӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дар ибтидо ба роҳ мондани кори хочагии шахсӣ;

- дар мўҳлати на дертар аз як моҳи мурочиати шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ рухсатшуда додани ҷой барои фарзандони онҳо дар муассисаҳои таҳсилоти ҳамагонӣ ва таҳсилоти томактабӣ истироҳатгоҳҳои тобистонаи беҳдошти новобаста аз шакли моликият;

- ба ҳисоб гирифтани вақти хизмати ҳарбӣ ба собиқаи хизмати давлатии хизматчиӣ давлатӣ ҳангоми дохилшавӣ ба кор дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ.

9. Ба модарони танҳои хизматчиёни ҳарбӣ, ки хизмати ҳарбиро мувофиқи даъват адо менамоянд, ҳангоми ихтисори шумора ва штатҳои коргарон ҳуқуқи афзалиятноки мондан ба кор дода мешавад.

Моддаи 22. Ҳифзи иҷтимоии аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки саробонашонро аз даст додаанд

1. Аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии ҳалокшуда (вафоткарда) ҳуқуқи нафақа гирифтано дар ҳолати аз даст додани саробон, ки тибқи қонунгузории нафақаи Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин ва пардохт мегардад, доранд.

2. Аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки саробонашонро аз даст додаанд, дар ҳолати қатъ гардидани муносибатҳои меҳнати аъзои оила бо ташкилотҳои дахлдор аз манзили истиқомати ишғолнамудаи онҳо бе ба онҳо ҳатман додани дигар манзили ободи истиқоматӣ бароварда намешаванд, барои онҳо пас аз ҳалоки (вафоти) хизматчи ҳарбӣ ҳуқуқи беҳтар сохтани шароити манзилӣ мутобиқи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешавад.

3. Аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки саробонашонро аз даст додаанд, ҳуқуқи имтиёзро ба гирифтани қитъаи замин барои сохтмони манзилӣ алоҳида доранд.

4. Барои аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки дар давраи адои хизмати ҳарбӣ ҳалок шудаанд (вафот кардаанд) ва аъзои оилаи шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо мекарданд, ҳуқуқ ва гирифтани хонаи истиқоматӣ, имтиёзҳо аз рӯи пардохти манзил, хизматрасонии коммуналӣ, ки онҳо то рӯзи ҳалоки (вафоти) хизматчи ҳарбӣ (шаҳрванд), новобаста аз шакли моликият ва мансубияти манзили ишғолкарда доштанд, ҳангоми истиқомати онҳо дар хонаҳои маркази гармӣ надошта бошад, барои дар навбати аввал таъмин намудан бо додани қимати 50% пардохти сӯзишворие, ки дар доираи меъёрҳои барои фурӯш ва ба аҳоли расонидани он муқаррар шудааст, нигоҳ дошта мешавад.

5. Харочотҳои, ки бо додани имтиёзҳо доир ба пардохти майдони умумии бинои истиқоматӣ, хизматрасонии коммуналӣ, гузарондани телефонҳои хонагӣ, ҳаққи истифодабарии онҳо вобастаанд, аз ҳисоби маблағҳои Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон (вазорату идораҳои, ки дар онҳо тибқи қонун хизмати ҳарбӣ пешбинӣ гардидааст), пардохт карда мешаванд.

6. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таъмири асосии хонаҳое, ки дар онҳо аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии саробонашонро аздастдода истиқомат мекунанд, аз ҳисоби маблағҳои бучети маҳалӣ амалӣ мегардонанд.

7. Ба волидайн, ҳамсарон ва кудакони ба балоғат нарасидаи хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ ҳалок шудаанд (вафот кардаанд), ҳуқуқи кӯмаки тиббии ройгон ва ҳуқуқи имтиёзнok ба хизматрасонии иҷтимоӣ дар мақомоти давлатии хадамоти иҷтимоӣ дода мешавад.

8. Барои аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки дар давраи адои хизмати ҳарбӣ ҳалок шудаанд (вафот карданд) ва аъзои оилаи шаҳрвандоне, ки хизмати ҳарбиро бо тартиби ихтиёрӣ адо карда пас аз рухсат шудан аз хизмати ҳарбӣ бо расидан ба синни ниҳоии дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста ба чорабиниҳои ташкилию штатӣ ҳалок шудаанд (вафот карданд), ба ғайр аз

имтиёзҳо, кафолат ва ҷубронҳои дар қисмҳои дуҷум-ҷоруми моддаи мазкур зикршуда дар давоми як сол аз рӯзи ҳалоки (вафоти) саробон дигар имтиёзҳо, кафолат ва ҷубронҳо, ки онҳо ҳангоми дар ҳаёт будани хизматчиёни ҳарбии (шаҳрвандони) номбурда истифода мебаранд, нигоҳ дошта мешаванд, агар тибқи қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

9. Ба аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии ҳангоми иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ ҳалокшуда (вафоткарда) дар қатори имтиёзҳо, кафолатҳо ва ҷубронпулиҳое, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври илова дигар имтиёзҳо, кафолатҳо ва ҷубронпулиҳо муқаррар карда мешаванд.

10. Барои ҳамсарони хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми адои хизмати ҳарбии бо тартиби ихтиёрӣ ё пас аз расидан ба синни ниҳонӣ дар хизмати ҳарбӣ будан, вазъи саломатӣ ё вобаста ба ҷорабиниҳои ташкилию штатӣ аз хизмати ҳарбӣ рухсат шуда ҳалок шудаанд (вафот кардаанд), мӯҳлати умумии хизмати ҳарбии 20-сола ва зиёда доштанд, имтиёзҳо, кафолатҳо ва ҷубронҳои дар қисмҳои дуҷум-ҷоруми моддаи мазкур номбурда то аз нав ба қайди никоҳ даромадан нигоҳ дошта мешаванд.

Моддаи 23. Имтиёзҳо, кафолатҳо ва ҷубронҳои иловагӣ ба хизматчиёни ҳарбӣ, ки дар шароити ҳолатҳои ғавқулӯда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона ўҳдадорихои хизмати ҳарбиро иҷро менамоянд ва аъзои оилаи онҳо

1. Ба хизматчиёни ҳарбие, ки ба таври доимӣ ва муваққатан вазифахоро дар шароити ҳолатҳои ғавқулӯда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона иҷро мекунанд, тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзҳо, кафолату ҷубронпулиҳои иловагӣ дода мешаванд.

2. Барои аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои вазифа дар шароити ҳолатҳои ғавқулӯда ва ҳангоми муноқишаҳои мусаллаҳона ҳалок шудаанд, имтиёзҳо, кафолатҳою ҷубронпулиҳои амалкунандаи нисбати аъзоёни оилаи хизматчиёни ҳарбии дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ ҳалокшуда татбиқ мегардад.

БОБИ III. Ўҳдадорӣ ва масъулияти хизматчиёни ҳарбӣ

Моддаи 24. Ўҳадории умумӣ

Ҳифзи истиклолияти давлатӣ ва тамомияти марзии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмини беҳатарии давлат, баргардонидани ҳуҷуми мусаллаҳона, инчунин иҷрои вазифаҳо мутобиқи ўҳдадорихои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон моҳияти қарзи ҳарбиро ташкил намуда, хизматчиёни ҳарбиро ўҳдадор менамоянд, ки:

- ба Савганди ҳарбӣ баҳри ба халқ фидокорона хизмат кардан, мардонавор ва моҳирона ҳифз намудани Ватани худ содиқ бошанд;

- Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, талаботҳои оинномаҳои умумихарбиро қатъиян риоя намуда, фармонҳои командиронро бечунучаро иҷро намоянд (Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 [№ 1479](#));

- шаъну шарафи ҷангии ҳимоякунандагони халқи худ, шарафи рутбаи ҳарбӣ ва рафиқони ҳамхизматро нигоҳ доранд;

- маҳорати ҳарбиро такмил диҳанд, аслиҳа ва техникаи ҷангиро барои истифодабарӣ дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доранд, молу мулки ҳарбиро ҳифз намоянд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#));

- боинтизом ва ҳушёр бошанд, сирри давлатӣ ва ҳарбиро ҳифз намоянд;

- усулҳои маъмул ва меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ ва шартномаҳои байналмилалӣ аз тарафи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътирофкардари риоя намоянд.

Хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ўҳдадорӣ умумии ҳарбӣ ва хизмати ҳарбӣ" иҷрокунандагони ўҳдадориҳои ҳарбӣ ҳисоб меёбанд.

Моддаи 25. Ўҳдадориҳои вазифавӣ ва махсус

1. Ўҳдадориҳои вазифавии хизматчиёни ҳарбӣ ва тартиби иҷрои онҳо тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаҳои умумихарбӣ муайян карда мешаванд.

2. Командирон сардорони ягона мебошанд ва дар давраи осоиштаю ҷанг барои омодагии доимии ҷангию сафарбарӣ, иҷрои бомуваффақияти супоришҳои ҷангӣ, омодагии ҷангӣ, тарбия, интизоми ҳарбӣ, тартиботи ҳуқуқӣ, ҳолати маънавию рӯҳии ҳайати шахсӣ ва бехатарии хизмати ҳарбӣ, ҳолат ва нигоҳдории аслиҳа, техникаи ҳарбӣ ва молу мулки ҳарбӣ, таъминоти моддӣ, техникӣ, молиявӣ, маишӣ ва хизматрасонии тиббӣ ҷавоб медиҳанд (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 [№ 1152](#)).

3. Хизматчиёни ҳарбие, ки дар навбатдорӣ ҷангӣ (хизмати ҷангӣ), нарядҳои шабонарӯзӣ гарнизонӣ қарор доранд, барои барҳам додани оқибатҳои офатҳои табиӣ, инчунин дигар ҳолатҳои фавқулудда ҷалб шудаанд, ўҳдадориҳои махсусро иҷро мекунанд. Ўҳдадориҳои махсус ва тартиби иҷрои онҳоро қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаҳои умумихарбӣ муқаррар мекунанд.

Барои иҷрои ўҳдадориҳои махсус хизматчиёни ҳарбӣ метавонанд ҳуқуқҳои иловагӣ (барои истифодаи аслиҳа, қувва, пешниҳоди талаботҳои, ки барои иҷроиш ҳатмиянду ва таҳти назорати шахсони муайян мебошанд ва дигар

ҳуқуқҳо) гиранд, ки тибқи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаҳои умумихарбӣ муайян мегарданд.

Моддаи 26. Масъулияти хизматчиёни ҳарбӣ барои ҳуқуқвайронкунӣ

1. Хизматчиёни ҳарбӣ вобаста ба хусусият ва вазнинии ҳуқуқвайронкунии содиршуда ба ҷавобгари интизомӣ, маъмурӣ, моддӣ, ҳуқуқии граждани ва ҷиноятӣ кашида мешаванд.

2. Барои рафтори ношоам бо вайрон намудани интизومي ҳарбӣ ё тартиботи ҷамъиятӣ вобастабуда хизматчиёни ҳарбӣ мувофиқи асосҳо ва бо тартиби муайяннамудаи оинномаҳои умумихарбӣ ба ҷавобгари интизомӣ кашида мешаванд.

Командирон барои аз ҷониби шахсони тобеи онҳо содир гардидани қонунвайронкуниҳо ба ҷавобгари интизомӣ кашида намешаванд, ба истиснои ҳолатҳое, ки командирон ҷиноятро пинҳон намудаанд, ҳамчунин дар доираи салоҳияти худ доир ба огоҳсозӣ ва пешгирӣ кардани қонунвайронкуноҳои содиршуда ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони гунаҳгор чораҳои зарурӣ надидаанд.

3. Барои қонунвайронкунии маъмурӣ дар асоси тартиби муайяннамудаи оинномаҳои умумихарбӣ хизматчиёни ҳарбӣ ба ҷавобгари интизомӣ кашида мешаванд.

4. Барои зарари моддии ҳангоми иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ ба давлат расонидашуда хизматчиёни ҳарбӣ бо тартиби муқарраркардаи қонун ба ҷавобгари моддӣ кашида мешаванд.

5. Барои иҷро накардан, ё нодуруст иҷро намудани ўҳдадорихои пешбининамудаи қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, барои зиён ва зарари маънавии расондаи хизматчиёни ҳарбии ҳангоми иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ қарорнадошта ба давлат, шахсони воқеию ҳуқуқӣ ва дар дигар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба ҷавобгари граждани кашида мешаванд.

Барои содир намудани ҷиноят хизматчиёни ҳарбӣ тибқи Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгари ҷиноятӣ кашида мешаванд.

Моддаи 27. Дар бораи аз эътибор соқит дониستاني Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи статус ва замонатҳои ҳимояи иҷтимоӣ ва ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ ва аҳли оилаи онҳо"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25 июни соли 1993 "Дар бораи статус ва замонатҳои ҳимояи иҷтимоӣ ва ҳуқуқии хизматчиёни ҳарбӣ ва аҳли оилаи онҳо" (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1993, № 15-16, мод. 348; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2000, № 11, мод. 531; соли

2002, № 4, к. 1, мод. 257; соли 2003, № 12, мод. 687) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 28. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

1 март соли 2005 № 90